

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopstraat 9
7411 KC Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

elna TSP

NAAIGIDS

voor gebruikers van Elna naaimachines

T SP (Top-Special) kl. 72

Plana T SP (Top-Special) kl. 74

Mevrouw,

De handleiding heeft u al met de werking van uw Elna vertrouwd gemaakt.

Deze naaigids bevat een reeks praktische wenken, die u het naaien zullen vergemakkelijken. Hij laat u zien, hoe u de mogelijkheden van uw Elna volledig kunt benutten, zodat het naaien voor u een genoegen wordt.

Zonder aanspraak te maken op volledigheid, geeft deze naaigids u een uitvoerig overzicht van de uitgebreide mogelijkheden voor praktisch en versierend naaiwerk waarover u, hetzij met de standaarduitrusting van uw naaimachine, hetzij bij het aanschaffen van extra toebehoren kunt beschikken.

Bij regelmatig bezoek aan de dichtsbijzijnde Elna zaak zult u bovendien steeds interessante nieuwigheden ontdekken.

Wilt u snel een informatie vinden,
raadpleegt u dan de alfabetische
inhoudsopgave

52-53

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Naald, draad en stof

Gebruikt u bij voorkeur mat of gemeriseerd garen van een goede kwaliteit. Voor stopwerk is linksgedraaid stopgaren veel sterker. Uitgedroogd garen breekt vlug. Ook op de beste naaimachine bereikt u met een slechte naald onbevredigende resultaten.

Een gulden regel:

Kies het garen naar gelang de stof en het naaiwerk, kies de naald volgens het garen.

Gebruik stop-, naai- of borduurgaren al naar gelang het effect, de stevigheid of de afwerking, die u aan het naaiwerk wilt geven. Bij het naaien met synthetische draad (Nylon), elastische en gemetalliseerde garens, zal men de bovenspanning liefst verminderen.

Vanzelfsprekend verdient het aanbeveling, dat u zich eerst vertrouwd maakt met eenvoudig naaiwerk, om later de andere mogelijkheden van de Elna beter te kunnen benutten. In het vervolg zullen wij in deze naaigids de garensort of de naalddikte alleen in uitzonderingsgevallen vermelden.

Stof	Garen			Naald-systeem 130/705 H 15 x 1 **
	Katoen	Zijde	Synthetisch	
dun	120-100 *	naai-	naai-	$\frac{60-70}{7-10}$
versleten (stoppen)	stop- 120-100 *	stop-	stop-	$\frac{60-70}{7-10}$
middelmatig	100-60 *	naai-	naai-	$\frac{80}{12}$
halfzwaar	80-40 *	naai-	naai-	$\frac{80-90}{12-14}$
zware canvas, grote stof	40 *	naai-	naai-	$\frac{90-110}{14-18}$

* De nummering kan naar gelang van het land verschillen.
** of oud systeem 705.

* Alle normaal voorkomende stoffen laten zich over het algemeen zonder problemen verwerken. Bij bepaalde stoffen, zoals synthetische weefsels, tricot, stretch, jersey, zijde, enz. verdient het aanbeveling de naald naar links te decentreren. Op deze wijze wordt de naad nóg regelmatig genaaid.

Instellingen

Eenvoudigheidshalve worden de te gebruiken naaivoetjes en de instelling van de machine door de volgende symbolische tekens aangegeven (afb. 1).

- Kiesschijf en nummer van de toe te passen steek (13)
— komt overeen met de tabel voor het kiezen en instellen van de steek (11).
- Steekbreedte (14)
- Steeklengte (15)

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

 Naaivoetje

 Kordon-knoopsgatenvoetje

 Stopvoetje

Voorbeelden :

  1 zwarte steek 2 - 3 1 - 1 1/2

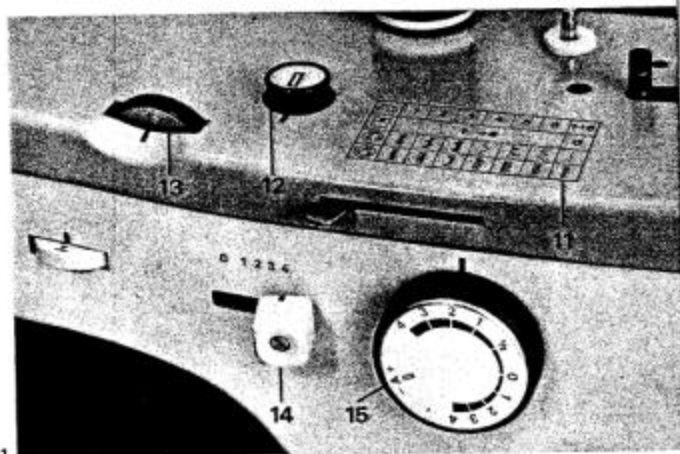
Betekent:
Naaivoetje
Kiesschijf op 1, zigzag-steek
Steekbreedte 2 tot 3
Steeklengte 1 tot 1 1/2

  1 rode steek 4 A

Betekent: Kordon-knoopsgatenvoetje
Kiesschijf op A — 3-voudige naad
Steekbreedte 4
Steeklengte A

N.B. Drukknop (12) blijft voor alle werkzaamheden ingedrukt, behalve voor het automatisch knoopsgat, waarbij hij omhoog getrokken dient te worden (rode zone).

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KC Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

1

3

Universele draadspanningen

De meeste soorten naaiwerk kunt u verrichten zonder de universele draadspanningen te verstellen.

Underspanning

Rood getal « 1 » tegenover de spanbeugel - afb. 2.

Bovenspanning

Rood getal « 5 » tegenover de merkstreep « 1 » - afb. 3.

Moet de bovenspanning veranderd worden (Nylondraad, gemetalliseerd garen, speciaal naaiwerk enz.), draai dan de knop naar behoefte.

Juiste spanning : de draden kruisen elkaar in het midden van de beide stoflagen - afb. 4.

Bovenspanning te vast : de draden verknopen zich op de bovenkant van de stof. Knop tussen 5 en 1 instellen (fijnere merkstreepjes) om de spanning te verminderen - afb. 5.

Bovenspanning te los : de draden verknopen zich onder de stof. Knop tussen 5 en 9 instellen (dikkere merkstreepjes) om de spanning te verhogen - afb. 6.

Moet de underspanning veranderd worden (Nylondraad, elastiekband, open zomen enz.), dan moet de genummerde schijf met een schroevendraaier worden verzet. De nummering op de schijf laat u ook toe gemakkelijk de universele spanning terug te vinden - afb. 2.

Probeer u de juiste draadspanning voor een speciaal werkje niet op een enkel doch op een **dubbel** lapje stof, zoals dat bij het naaiwerk zelf ook meestal het geval is.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

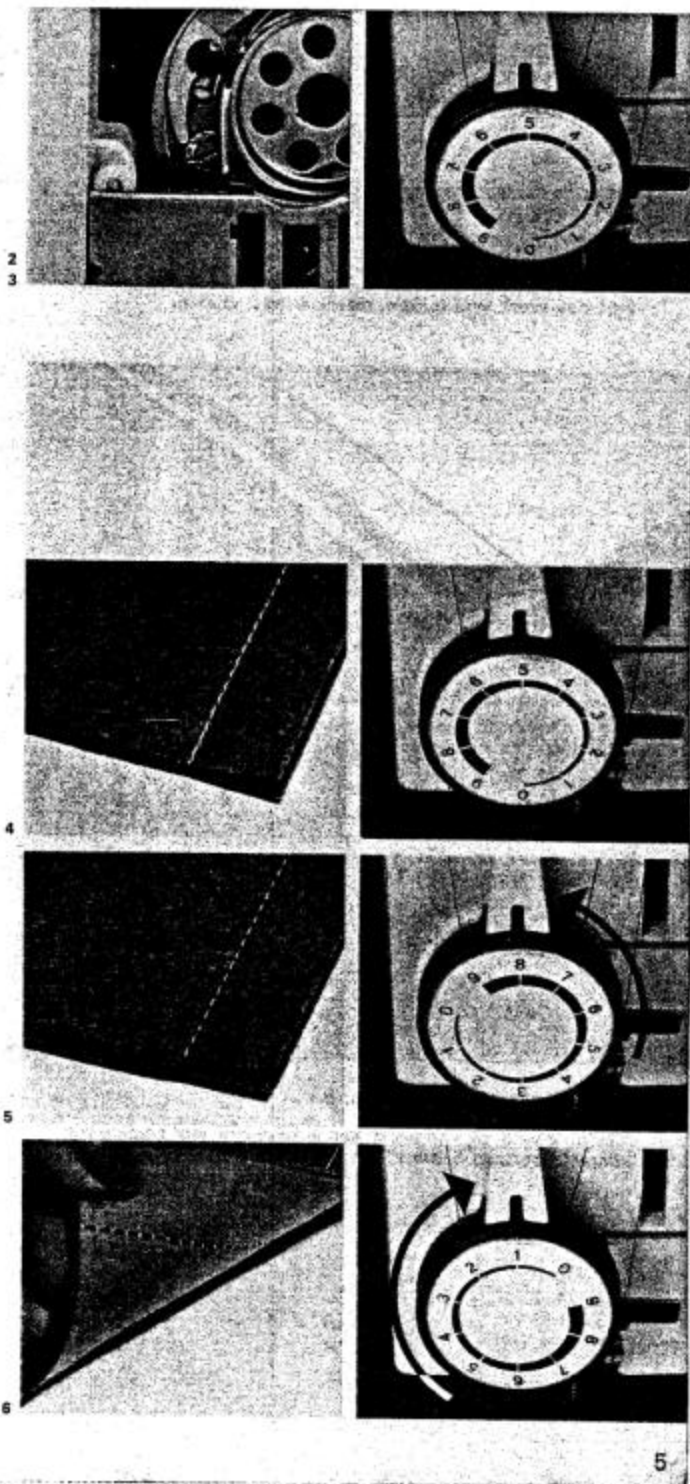
specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KC Deventer

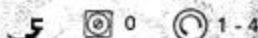
Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

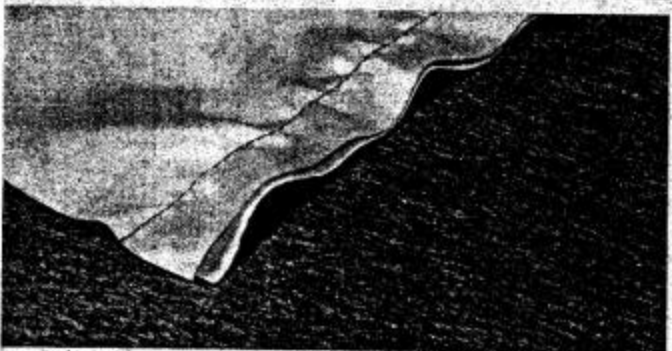
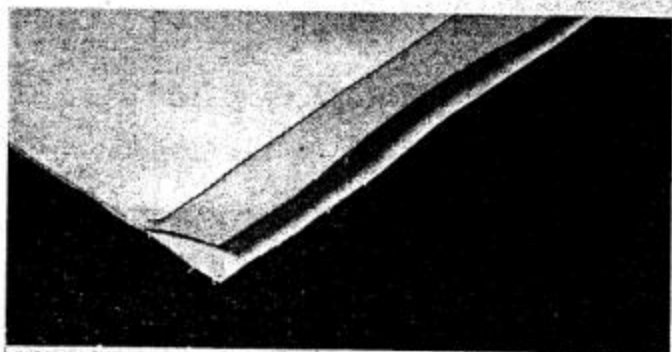
Rechte naad - afb. 7

Brengt in het algemeen geen bijzondere problemen mede. De steeklengte dient evenwel aan de soort stof te worden aangepast.

Dunne stof: kortere steken.
Dikkere stof: langere steken.

Het naaiwerk wel leiden, maar niet vasthouden.

Te lange steken - afb. 8

Tussen 2 en 3, bij voorbeeld, kan er bij dunne stof neiging tot rimpelen bestaan. Tussen 1 en 1 ½ wordt uw stiksel onberispelijk.

6

www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929

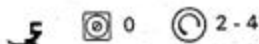
Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

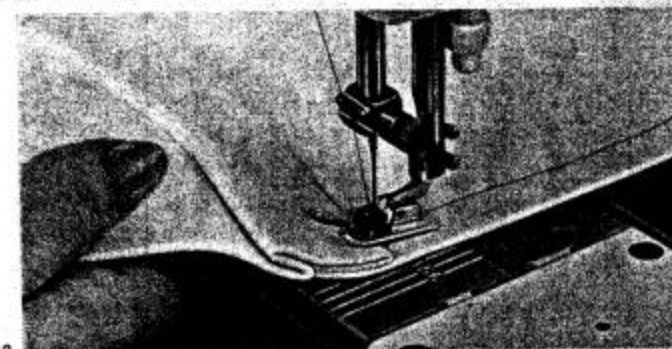
Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

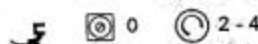
Dikten - afb. 9

Indien nodig kunt u, voor bijzonder dikke werken, de naaivoet nog wat met de hand opheffen. **Vergeet echter niet de naaivoethefboom neer te laten, want anders krijgt u geen goede naad.**

Om door dikke naden of plooien te stikken - afb. 10

Volgens de onderstaande afbeelding te werk gaan. Het werk zal zonder haperen onder de naaivoet doorschuiven.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Rimpelen met elastiekdraad - afb. 11 - 12 - 13

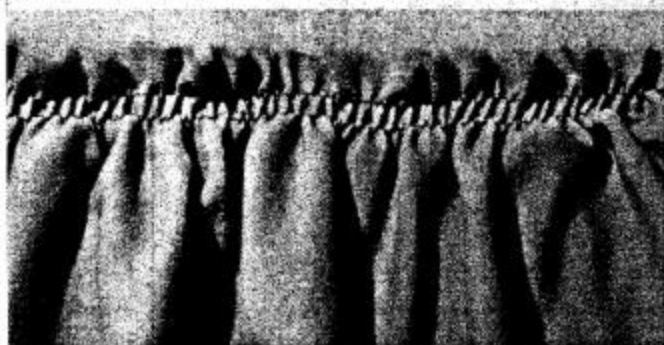

Het spoeltje met elastiekdraad (Lastex) vullen en de draad in de onderspanning brengen - afb. 11.

Als bovendraad kunt u een goed soort naai- of borduurgaren gebruiken. Eerst proberen. De rimpels worden voller wanneer de steek lang is (eventueel de bovenspanning verhogen). Men heeft ongeveer tweemaal zoveel stof nodig als overeenkomt met de juiste afmeting.

11
12

13

Men kan naast de eerste naad een tweede, een derde naad, enz. maken. Op deze wijze krijgt u smockwerk. In sommige gevallen kan een op de stof gelegd stuk papier het leiden van de stof bij het stikken van de naad vergemakkelijken. Als het werk klaar is, het papier er aftrekken.

Averechte kant - afb. 12. - Goede kant - afb. 13.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

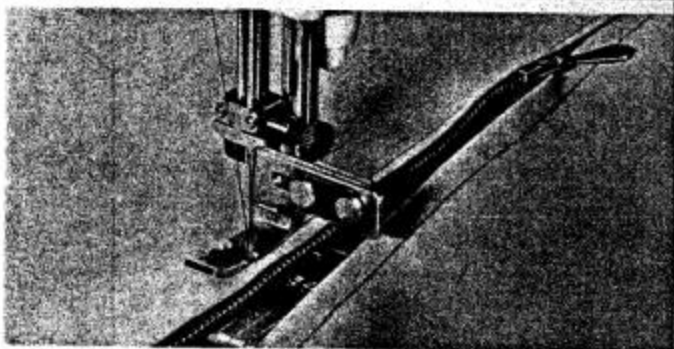
Rimpelen - afb. 14

☞ 0 4

Om dunne of middelzware stof te rimpelen kunt u de steeklengte en, zo nodig, de draadspanning aanpassen: maximum steeklengte 4 en zeer losse bovenspanning. Stik twee evenwijdige rechte naden. Knoop de draden aan één der uiteinden en rimpel de stof naar wens door aan de onderdraden te trekken. Zo kunt u de plooities regelmatig verdelen, bijvoorbeeld om de schoudernaad van een mouw voor te bereiden. Voor omvangrijk rimpelwerk kunt u beter het rimpelvoetje gebruiken - zie blz. 44-45.

14

15

Ritssluiting - afb. 15

Ritssluitingsvoetje 0 1-4

De centrerschijf in het midden stellen. Het ritssluitingsvoetje kan zowel links als rechts van de naald verschoven worden. Zodoende is het mogelijk beurtelings zeer dicht aan beide kanten van de ritssluiting te stikken zonder het werkstuk te draaien. Eerst de ritssluiting gesloten houden tot u in het midden van de naad bent gekomen. Dan de naald insteken en de ritssluiting openen om gemakkelijker voorbij het sluitstukje te komen.

www.matri.nl

Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KC Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Afwerken - afb. 16 - 17

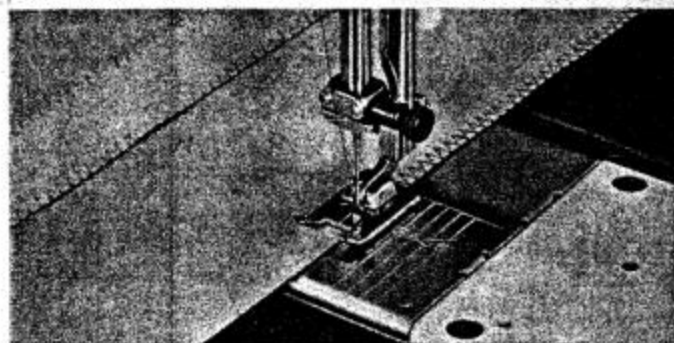
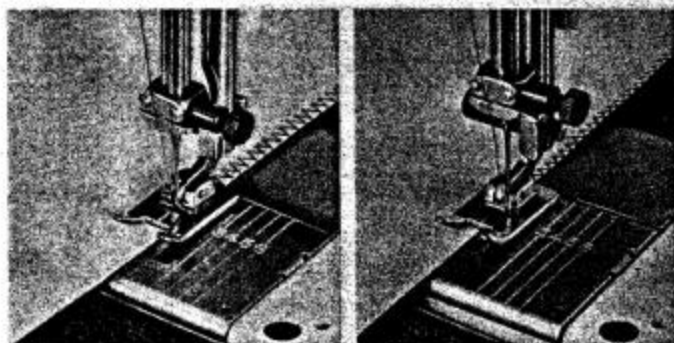
5 1 zwarte steek (zig-zag) 2-4 1-2

Afb. 16 — Stop- of naaigaren

Te werk gaan zoals op de afbeelding staat aangegeven.

Voor een middelzware of een dikke stof kiest u steekbreedte 4, steeklengte 1 ½ - 2 en leidt u de stof langs de spleet van het voetje.

Afb. 17 — Een goed advies voor dünnere stoffen: leidt u de stofrand in het midden van het voetje onder het ingegraveerde

merktken. Steekbreedte 4, steeklengte 1 ½ - 2. De naald stikt dan rechts buiten de stof en u verkrijgt een zeer mooie afwerking van 2 mm breedte.

Speciaal-afwerken - afb. 18

5 6 zwarte steek (speciale zig-zag) 2-4 ½ - 1

Deze speciale afwerking is bijzonder geschikt voor zeer fijne en middeldikke stoffen, terwijl men voor wollen- en jersey kleding beter het afwerken benut (kiesschijf 4).

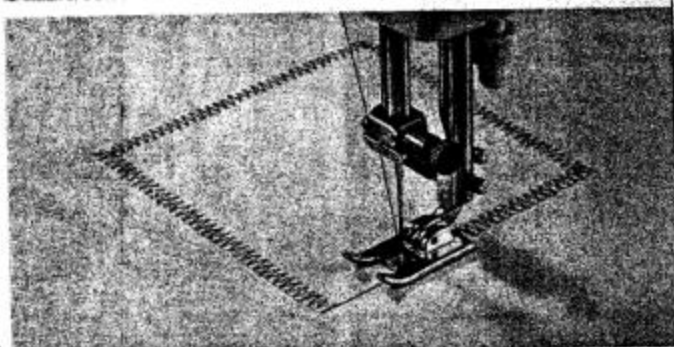
Het naaiwerk volgens de afbeelding onder de machine leggen.

Voor middeldikke en dikke stoffen, afwerken met steekbreedte 4 en daarbij de rand van de stof langs de spleet van het voetje leiden. Deze afwerksteek is wasecht en voorkomt rimpelen van de stof.

Stukken inzetten op stof - afb. 19 - 20

19

20

5 4 zwarte steek (afwerken) 4 1/4 - 1/4

Dun stopgaren.

Een stukje stof op de beschadigde plaats leggen. De rand van de stof vastnaaien met de slangelijijn. Het beschadigde stofgedeelte zo dicht mogelijk langs de genaaide kant afknippen. Door deze gemakkelijke methode kan het stukje stof in een keer genaaid worden en voorkomt u verdikkingen of dubbel ingeslagen naden.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

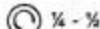
Snelstoppen - afb. 21 - 22 - 23

4 zwarte steek

4

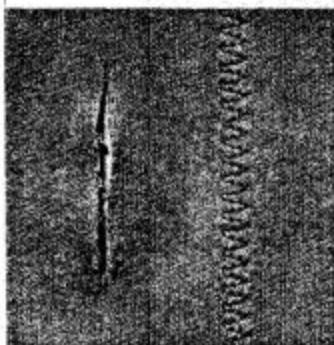

¼ - ½

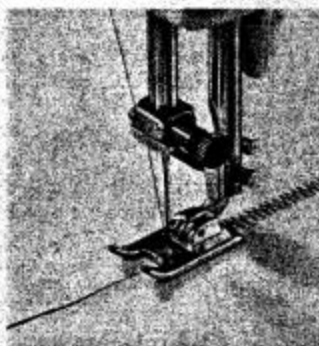
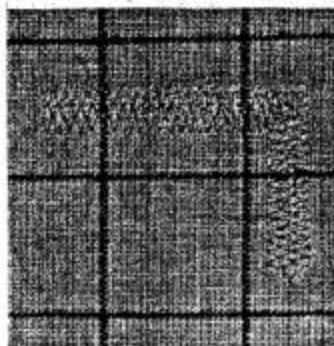
Met dun stopgaren in een passende kleur kunt u snel een scheur of een ladder in jersey repareren.

Dit stoffeet is praktisch onzichtbaar. (afb. 21, 22).

Is de stof erg versleten of gerafeld, legt u er dan gaas onder. De eerste keer in het midden van de scheur naaien en daarbij de randen zo goed mogelijk tegen elkaar aan leggen. Daarna aan beide kanten dusdanig naaien, dat de nieuwe naad gedeeltelijk op de middennaad stikt. (afb. 23).

21
22

23
23 I

Kant-aan-kant-naaien - afb. 23/I

4 zwarte steek

3 - 4

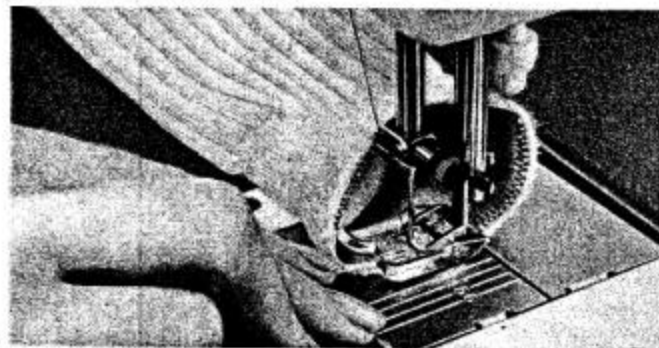
¼ - ½

Bij voorkeur twee zelfkanten tegen elkaar aanleggen en naaien. Zeer praktisch voor het zogenaamde « omkeren » van beddelakens, die vooral in het midden versleten zijn. Men vermijdt daarbij dubbele stofdikte en de naad verdwijnt om zo te zeggen in het weefsel.

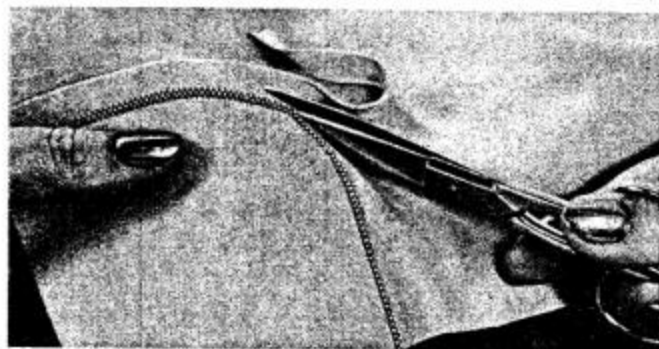
Kindersokken - afb. 24

  5 zwarte steek (interlock) 3 - 4 1

Voor uitgerekte boorden gebruikt men elastiek garen (Lastex). Als boven- en onderdraad neemt u stopgaren in een overeenkomstige kleur. De rand van de sok onder het voetje schuiven. Vóór men het voetje laat zakken, de naald insteken en het elastiekgaren om de naald heen leiden, zodat men de eindjes Lastex met duim en wijsvinger kan vasthouden en spannen. Het voetje laten zakken en daarbij een elastiekdraad in elk groefje van de voet leiden. Bij het naaien de elastiekdraden licht spannen. Men kan eerst één toer naaien en zo nodig nog een tweede. Men stikt daarbij spiraalgewijze, zodat het niet nodig is na elke toer te stoppen.

24

25

Stukken inzetten op jersey of rekbaar stretch-materiaal - afb. 25

  5 rode steek (overlock) 4 A

Te werk gaan zoals boven beschreven werd, maar het stukje stof zo mogelijk rond en op 1 cm. van de rand af naaien. Daarna het overgebleven randje en het beschadigde stofdeel dicht langs de naad wegknippen.

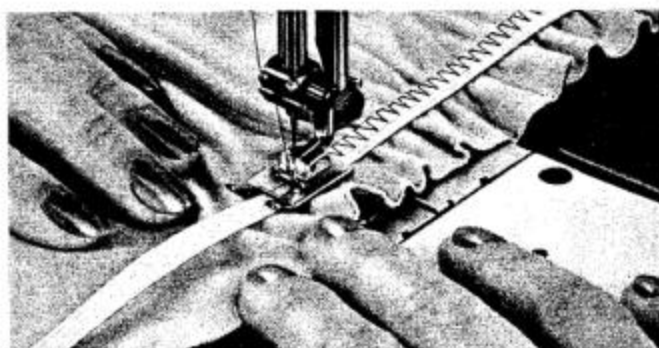
Zomen op jersey

Slechts een keer vouwen en net als voor het inzetten van een stukje stof te werk gaan, d.w.z. op 1 cm. van de rand af naaien en daarna het overgebleven randje dicht langs de naad wegknippen.

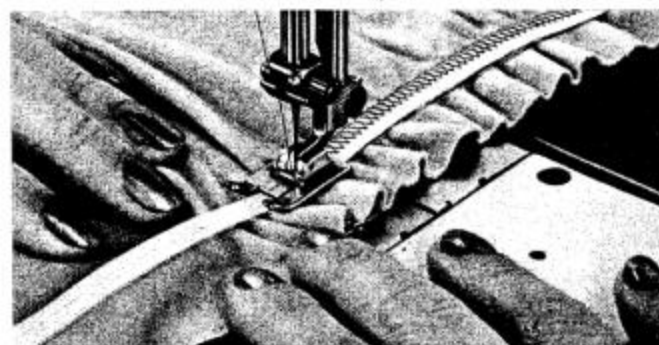
Aanzetten van elastiek - afb. 26 - 27

- 5 zwarte steek (interlock) 2 - 4 1
 5 rode steek (overlock) 2 - 3 A

Al naar gelang de stof gebruikt u : óf de interlock-steek afb. 26 (jersey, tricot), óf de overlock-steek afb. 27 (dunne stoffen, ondergoed) enz.).

26

27

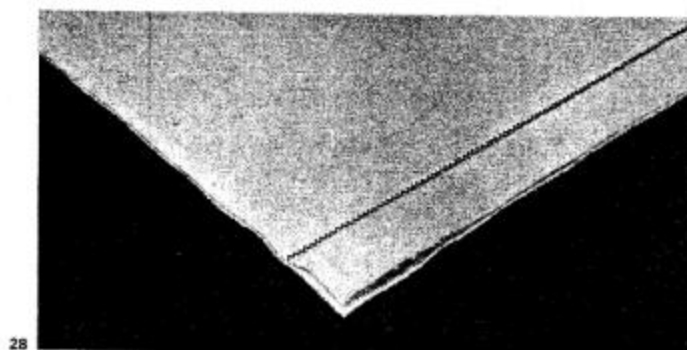
Legt u het elastiekband, zoals afgebeeld, op het naaiwerk. Men hoeft niet aan het elastiek te trekken, maar men naait langzaam en brengt daarbij genoeg stof onder het voetje, zodat zich plooitjes vormen. Deze naad blijft soepel en rekbaar. Voor erg precies werk eerst een rimpeldraad trekken en de rimpels regelmatig verdelen voor men het elastiek opnaait.

Het verwerken van rekbaar stretch-materiaal:

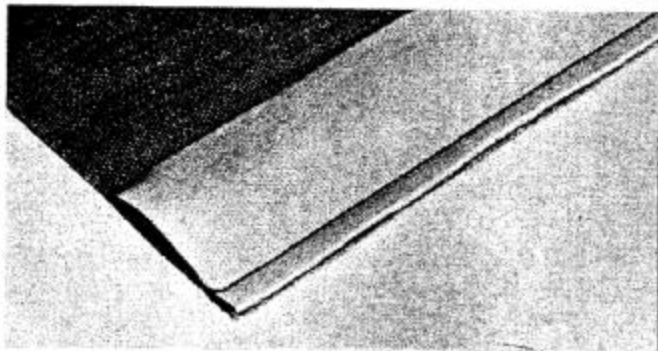
Het naaien van jersey (tricot) - afb. 28

  1 zwarte steek (zig-zag) 1 1

Met een smalle zig-zag-steek blijft de naad soepel en elastisch. U kunt de naad nadien openvouwen en afwerken.

28

29

Elastische drievoudige naad - afb. 29

  1 - 6 rode steek 0 A

Speciaal voor naden die veel te verduren hebben. Daar deze elastische drievoudige naad soepel en rekbaar is, komt hij vooral in aanmerking bij het verwerken van alle stretch-materiaal en biais.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

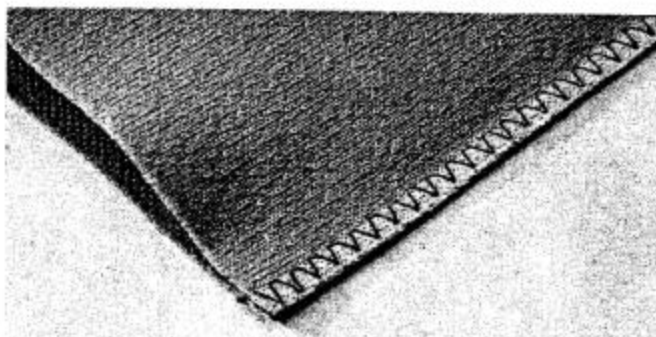
Overhandse naad met de enkele « overlock »-steek - afb. 30

5 5 zwarte steek 2 - 4 1 - 2

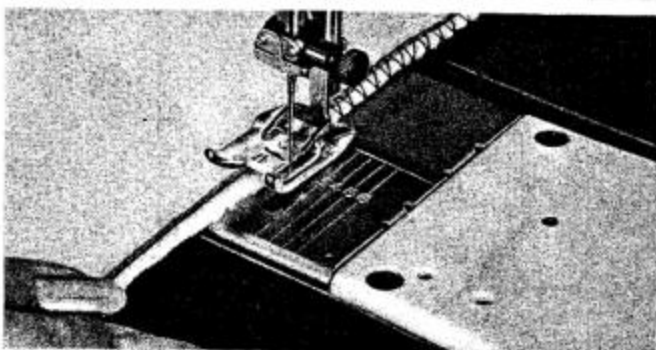
Voor het overhandse naaien is deze steek ideaal, in het bijzonder voor het naaien en aan elkaar zetten van rekbaar stretch-materiaal (jersey, grofmazig tricot) of van breiwerk.

Het naaiwerk zó leiden, dat de naald bij de rechts liggende steken net naast de stof stikt. Men krijgt op die manier een rechte naad en tegelijkertijd een onberispelijke afwerksteek.

Toepassingen: Inelkaarzetten van kledingstukken, sluiten van armsgaten en broeken, naaien van halsopeningen enz.

30

31

Al naar gelang de stof, overlock-steek gebruiken (blz. 19, afb. 40).

Het naaien van tricot met de interlock-steek - afb. 31

5 5 zwarte steek 4 1 1/2 - 2

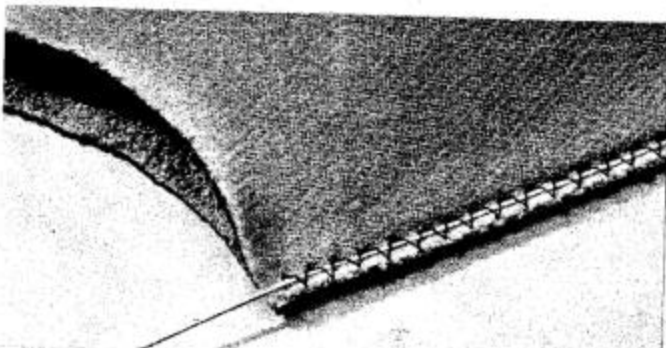
Bij het aan elkaar zetten van grofmazig tricot (pullovers, vesten, enz.) erop letten, dat de mazen vlot onder het voetje doorlopen. De verkregen naad is rekbaar en het tricot houdt zijn vorm.

Voor schouder- en zijnaden, die niet mogen uitrekken, zal men tegelijkertijd een woldraad innaaien, die men plat onder de linkergroef van het voetje legt. De woldraad aan beide naadeinden vastnaaien.

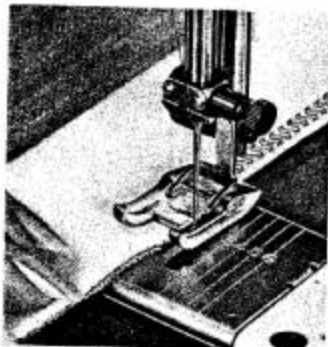
Het naaien van badstof van elastisch stretch-materiaal - afb. 32

5 zwarte steek (interlock) 4 1 - 2

Deze stof wordt net als jersey- of stretch-materiaal genaaid. Daar het materiaal zeer rekbaar is, verdient het aanbeveling bepaalde naden (zijnaden, mouwen, onderkant van een mouw, halsuitsnijdingen) zo te naaien, dat ze hun goede vorm behouden. Hiertoe kan men tegelijkertijd een elastiekdraad meennaaien, die men plat onder de linkergroef van het voetje legt. Is zeer geschikt voor babykleding, pyjama's, trainingspakken, polo hemden, enz. Het kledingstuk kan dan uitrekken (bij voorbeeld wanneer men het aantrekt) en daarna zijn oorspronkelijke vorm weer aannemen.

32

33
34

Het aannaaien van een tegenzetsel - afb. 33 - 34

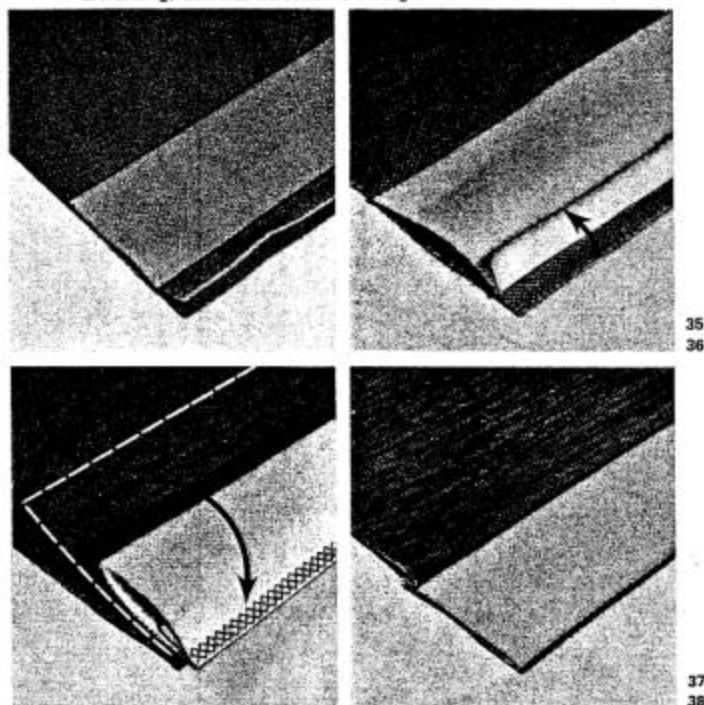
of 4 rode steek (jersey) 4 A
of 6 rode steek (breiwerksteek) 4 A

Al naar gelang de soort stof of de ene of de andere steek gebruiken. Eerst een keer proefnaaien. Een dergelijke randafwerking kan dienen voor een armgat, een halsuitsnijding, de onderkant van een mouw of de onderrand van een pullover. Het gaat meestal om jersey- of grofmazige tricotstoffen. Het tegenzetsel zoals afgebeeld (afb. 33) er op leggen. U moet erop letten, dat de naald bij de rechts liggende steken net naast het werk stikt.

Aanzetten van een boord een rechte kraag of een manchet bij jersey-of tricotstoffen - afb. 35-38

 of 1 - 6 rode steek (drievoudige naad) 0 A
 en 6 rode steek (breiwerksteek) 4 A

Men kan te werk gaan volgens de aanwijzingen op blz. 17, afb. 33-34. Als men niet te dikke naden wil of een degelijke afwerking, dan handelt men als volgt:

— afb. 35 — De open boord met de goede kant tegen de goede kant van het kledingsstuk, iets van de rand af met de drievoudige naad er aan zetten.
Steekbreedte « 0 », lengte « A ».

— afb. 36 — De naad net als op de afbeelding openvouwen.

— afb. 37 — De boord omslaan op de geopende naad.
Met de breiwerksteek kiesschijf 6, steekbreedte 4, steeklengte « A », vastnaaien.

— afb. 38 — De boord opslaan en met een vochtige doek persen.

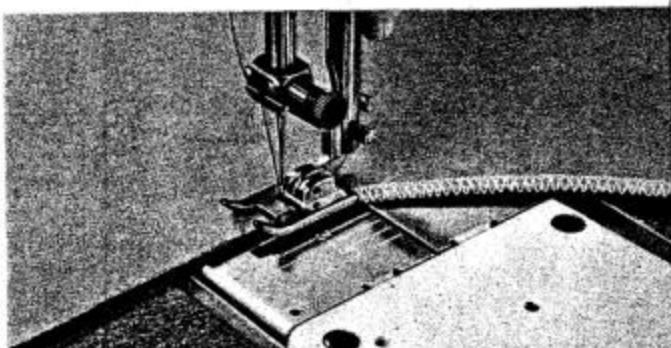
N.B. Voor een rechte kraag of een manchet moet eerst de omvang worden vastgesteld en met een drievoudige naad worden afgenaaid.

« Overlock »-naad, die tegelijkertijd recht stikt en afwerkt - afb. 39 - 40

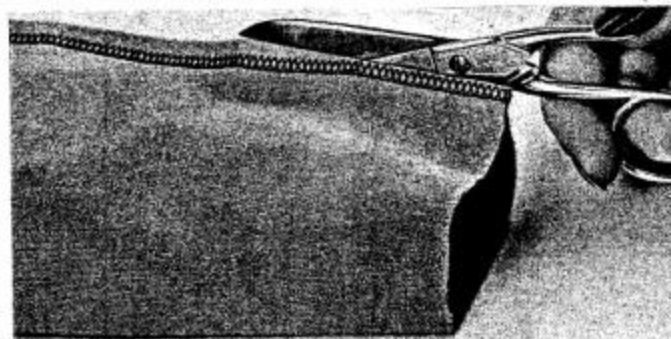
 of 5 rode steek 2 - 4 A

Met deze steek kan men tegelijkertijd naaien en afwerken. Deze naad blijft soepel en rekbaar. Geschikt voor veelsoortig naaiwerk en in het bijzonder voor het naaien van rekbaar stretch-materiaal, jersey, ondergoed, nachthemden, zomen, aanzetten van elastiekband, enz. Dunne stoffen (voile, chiffon) kunnen heel goed met deze steek genaaid worden.

39

40

Afb. 40

Om hemden en blouses in elkaar te zetten, mouwen te sluiten, schouder- en zijnaden te maken, de pijpen van pyjambroeken te stikken, voor trainingspakken, ondergoed, enz. Zó stikken, dat de naald bij de rechts liggende steken hetzij net naast het kledingstuk, hetzij iets van de rand af stikt. In het laatste geval moet men het overgebleven stofrandje daarna wegnippen. De keuze van de ene of de andere werkwijze hangt af van de soort stof. Men zal dus eerst op een restje de reactie van de stof testen (daarbij de stof dubbel onder het voetje leggen). De overlock-steek maakt de engelse naad of platte naad overbodig, is stevig en veel sneller klaar.

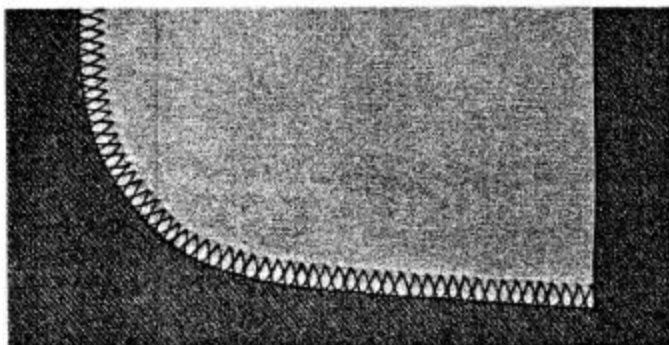
www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KC Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

Applicatie van stukken of verstevigingen - afb. 41

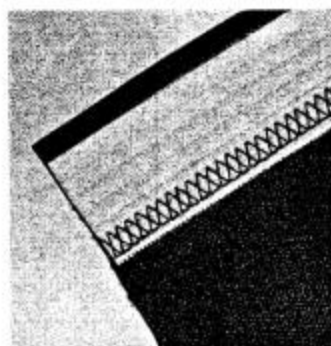
  5 rode steek (overlock) 4 A

De overlock-steek vergemakkelijkt het opzetten van stukken of verstevigingen op zitvlakken van broeken of schouderstukken, onderkanten van mouwen, broekzakken, enz.
De verstevigingen kunnen bestaan uit dezelfde stof als het kledingstuk, of uit leer of « Vinyl ».

Zó naaien, dat de rechte naad net op de rand van de applicatie of versteviging gestikt wordt en dat de toppen van de zigzag steek de applicatie goed vasthouden.

41

42

43

Verstevigingsband - afb. 42 - 43

voor de taille van rokken en broeken.

  5 rode steek (overlock) 4 A

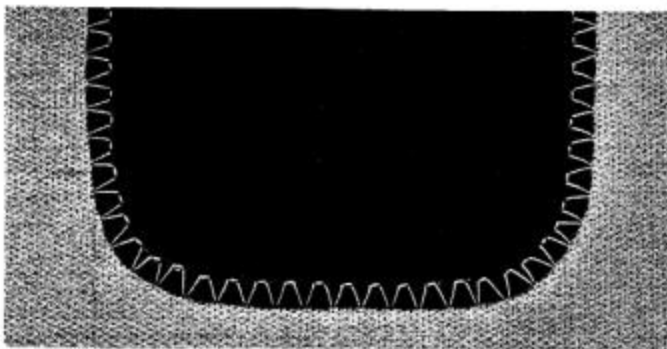
Het verstevigingsband kant op kant, op de goede kant van de stof stikken. Daarna omslaan naar binnen.

Verstevinging - afb. 44

  5 zwarte steek (interlock) 4 1 - 2

Al naar gelang het te verwerken materiaal of het gewenste aanzien van het werk is de interlock-steek eveneens erg geschikt. Eventueel het rolvoetje gebruiken (zie blz. 44).

Langs de kant van de verstevinging (leer, plastic, enz.) stikken. De rechts liggende steken moeten net naast de rand van de verstevinging in de stof vallen, de links liggende steken in de verstevinging. De verkregen naad is stevig en ziet er goed uit. Speciaal geschikt voor sport- en werkkleding — knieën, schouders, ellebogen, enz.

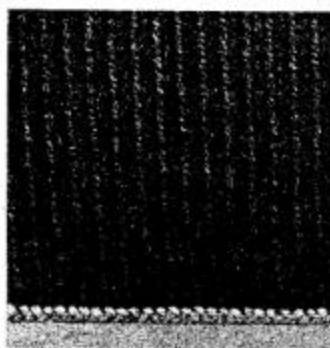

44

45

46

Gebreide boorden - afb. 45 - 46

  5 rode steek (overlock) 4 A

Wanneer men jersey of tricotstof knipt, kan men de boorden van een pullover of de randen van de armsgaten als volgt netjes afwerken. Het spoeltje met een wol- of katoendraad van overeenstemmende kwaliteit en kleur vullen. De onderspanning tussen 0 en ¼ instellen. Als bovendraad borduur- of naaigaren van dezelfde kleur gebruiken. De bovenspanning tot 7 à 9 verhogen. De rand van het werk averecht onder het voetje schuiven, zodat de woldraad bij het naaien op de goede kant komt te liggen. Tegelijkertijd een wol- of katoendraad plat onder de rechtergroef van het voetje leggen en deze bij het naaien gelijk met de stofrand vasthouden. Deze woldraad maakt het mogelijk de rand gelijk te houden en verhindert het uittrekken.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

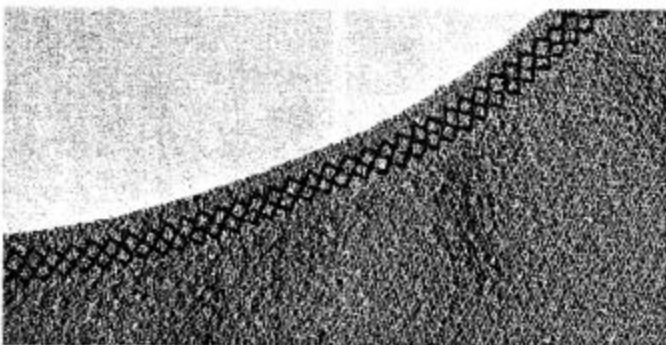
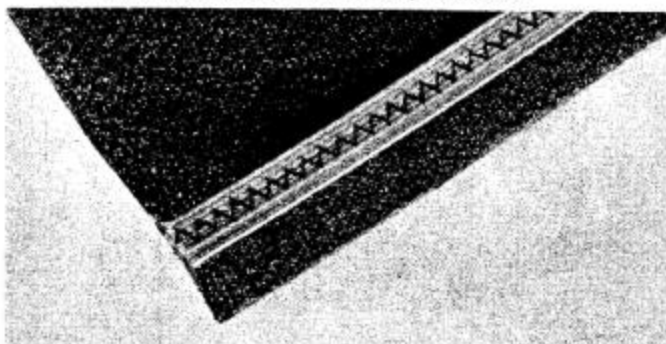
Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

Naaïen met de breiwerksteek

 6 rode steek (breiwerksteek)
  4
  A

Met de kruissteek geschiedt het naaien en afwerken in een enkele bewerking. Men gebruikt hem voornamelijk voor rekbaar stretch-stoffen, wollen of katoenen, jersey, tricot. De kruissteek heeft tegelijkertijd een zeer mooi decoratief effect. Men gebruikt hem vaak om de meest verschillende kledingstukken in elkaar te zetten, voor mouwen, schouders, zijnaden, netjes afwerken van randen enz. Men kan óf op de rand van de stof naaien óf op enige afstand van de rand, waarbij men naderhand het overtollige stuk stof ervan afknijpt. Dit hangt af van de kwaliteit en de verwerkingswijze van de stof. Het verdient aanbeveling om op een lapje stop eerst even proef te naaien, voordat de definitieve naad gestikt wordt.

Innaaien van elastiekbond - afb. 47 - 48

 1 zwarte steek (zig-zag)
  4
  ¾ - 1

en

 6 rode steek (breiwerksteek)
  4
  A

Elastiek langs de rand van halsopeningen, schouderbanden, langs armsgaten, pijpen van badpakken of sportkleding wordt er als volgt ingenaaid: Het elastiekbond plat op de verkeerde kant van de stof leggen en het met de zwarte steek 1 (zig-zag) vastzetten. Het elastiek éénmaal naar binnen (op de verkeerde kant) vouwen en de definitieve naad op de goede kant met de rode steek 6 (breiwerksteek) stikken. De naad is elastisch, stevig en tevens decoratief.

Elastische blindsteek - afb. 49

2 zwarte steek (elastische blindsteek en kantsteek)

2 - 4

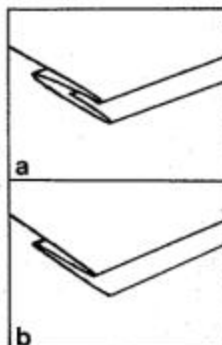
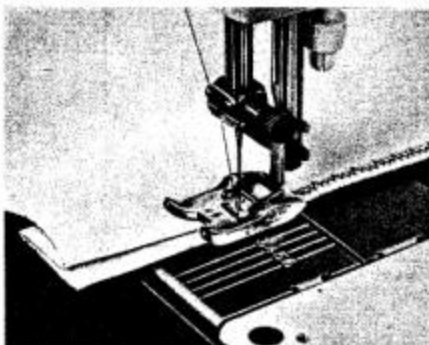

1 - 2

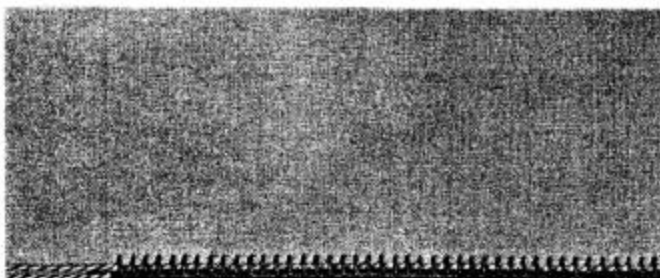
Voor onzichtbare zomen.

Het naaiwerk, net zo gevouwen als op de afbeelding (a), met de verkeerde kant naar boven onder het voetje schuiven.

Bij het naaien erop letten, dat alleen de brede zig-zag net even een vezel in de stofvouw meestikt. Als de naad klaar is het werk openvouwen en persen. Bij wollen stoffen, stretch-materiaal en jersey is het niet nodig om de rand van de zoom om te vouwen. Als men hem plat laat zoals op de afbeelding (b), kan men hem in een keer tegelijkertijd afwerken en zomen. Deze naad blijft rekbaar. Indien men deze steek vaak gebruikt, verdient het

49

50

aanbeveling om de blindzoomvoet met geleider aan te schaffen-zie blz. 44.

Kantsteek - afb. 50

2 zwarte steek (elastische blind-en kantsteek)

4

1/2 - 3/4

Bewijst uitstekende diensten voor het afwerken van tafellakens en servetten, het opnaaien van applicaties en voor verstevigingen. Al naar gelang de toepassing kan men de steek voller maken of de stof meer stevigheid geven, wanneer men één of twee draden perlegaren meensaait, die men plat onder de linker en rechter groeven van het voetje legt.

Deze steek is ook ideaal voor het repareren van knoopsgaten.

Men gaat dan te werk op de zelfde wijze als met de zigzag steek, zoals vermeld op blz. 28.

23

www.matri.nl

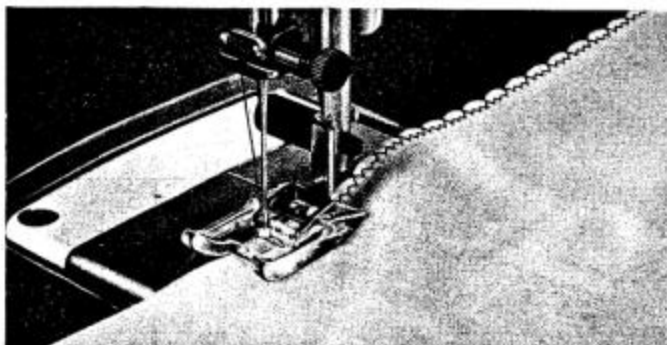
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Elastische schulpzoom - afb. 51

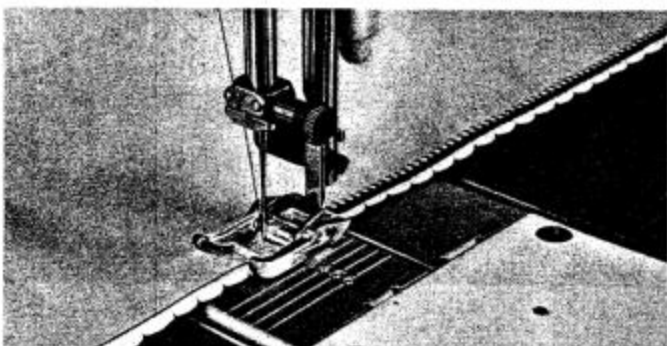
  2 zwarte steek (elastische blind- en kantsteek) 4 1 - 2

Het werk volgens de afbeelding onder het voetje leggen en zó naaien, dat de naald bij de brede zigzag steek naar links net naast de stof stikt.

Voor armsgaten of halsuitsnijdingen in jersey, bij voorbeeld bij ondergoed, kan deze steek direct op het werk gestikt worden. Men kan echter ook op biaisband of soepele stof stikken, die daarna aangezet wordt.

51

52

Applicatie van een schulpzoom - afb. 52

  2 zwarte steek (elastische blind- en kantsteek) 4 1 - 2

Het werk net als op de afbeelding onder het voetje leggen en erop letten dat de kantsteek precies de stofvouw volgt.

Schulpzoom - afb. 53

5 zwarte steek (interlock)

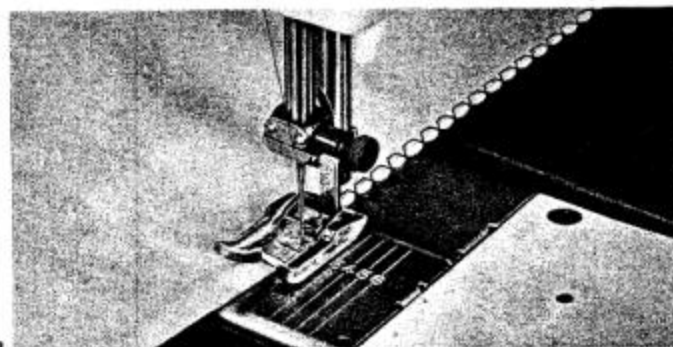

4

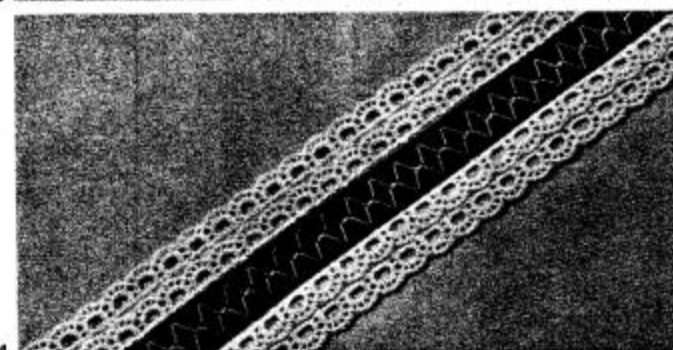

1 - 2

Deze wordt voornamelijk op biaisband gestikt; Bij iedere zig-zag-steek moet de naald links naast de stof stikken. Daarna het biaisband al naar gelang het soort naaiwerk (volants, armsgaten, ondergoed, enz.) aannaaien of inzetten.

53

54

Verdere Toepassingen van de interlock-steek - afb. 54

5 zwarte steek (interlock)

4

1 ½ - 2

Kant naaien op onderkleding door middel van een band, die met twee tegenover elkaar liggende naden bevestigd wordt. De interlock-steek vormt op die manier een fraai siersteek-patroon.

www.matri.nl

Matri Naaimachine

specialisten sinds 1929

Lange Bisschopsstraat 9

7411 KG Deventer

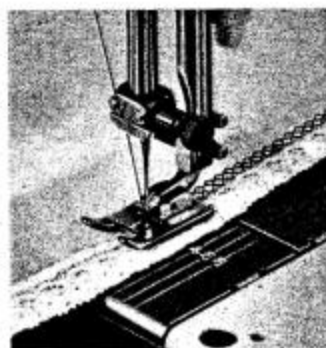
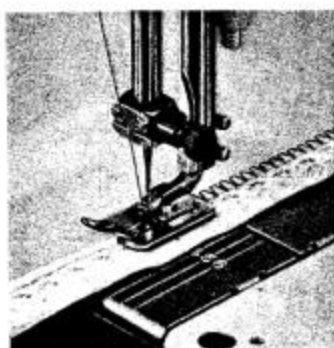
Tel.: 0570 - 61 63 83

www.lockmachine.info

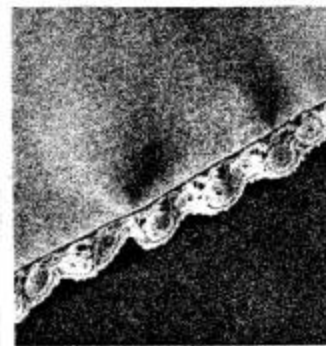
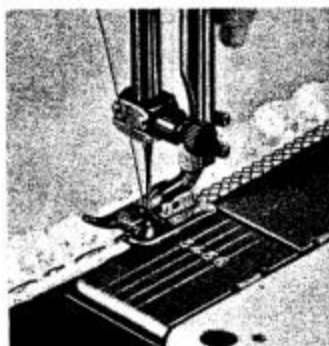
Aanzetten van kant - afb. 55 - 56

 5 zwarte steek (interlock)
  2 - 3
  $\frac{1}{2}$ - 1
 of
  6 rode steek 6 (breiwerksteek)
  3
  A

De kant ongeveer $\frac{1}{2}$ - 1 cm. van de rand verwijderd op de stof naaien. Daarna de overtollige stof dicht langs het stiksel er af knippen.

55
56

57 a
57 b

Voor kant zonder zelfkant of ingezette versieringen - afb. 57 a - b

 6 rode steek (breiwerksteek)
  3
  A

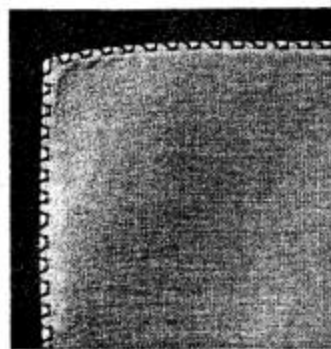
De kant en de stof met de voorzijden op elkaar leggen - afb. 57a - en op ongeveer een $\frac{1}{2}$ cm. van de rand met een rechte naad stikken. Openvouwen met de naad naar onder en afwerken met een zig-zag-steek, breedte 2, lengte 1 - afb. 57b.

Zakdoekrandjes - afb. 58 - 59

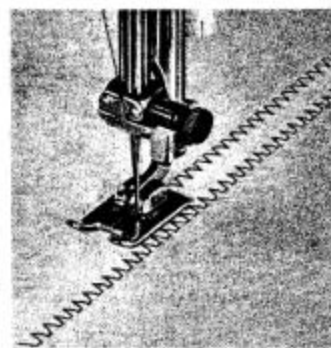
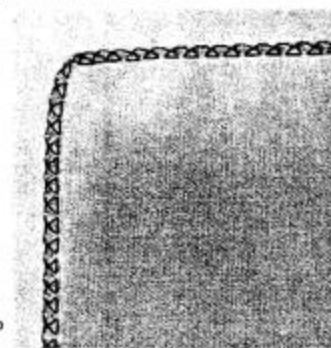
  5 zwarte steek (interlock) 2-3 1-1
 of 5 rode steek (overlock) 2-3 A

De enkele of dubbele « overlock »-steek is heel geschikt voor het afwerken van dunne stoffen, zakdoeken, sjaals, volants, enz. De stofrand op 1 cm breedte eenmaal vouwen. Het naaiwerk zó leiden, dat de naald bij de rechts liggende steken net naast de stof stikt. Daarna het overgebleven randje dicht langs de naad wegknippen. Het resultaat is onberispelijk. Men vermijdt op deze wijze het maken van een zoom of een rolzoom en het werk is snel klaar.

58
59a

59b
60

afb. 59a — Rand met interlock-steek.
afb. 59b — Rand met overlock-steek.

Rand op rand naaien - afb. 60

  5 zwarte steek (interlock) 4 1-1

Deze naad is vooral geschikt bij kledingstukken of voorwerpen, die veel te verduren hebben. Met de interlock-steek is de naad haast niet te vervormen maar is toch volkomen rekbaar. Zoals afgebeeld eerst de ene en dan de andere kant naaien. Opdat de naad er netjes uitziet, moet men de rechts liggende steken op het uiterste randje van de stof naaien en de links liggende steken goed in de stof stikken.

www.matri.nl

Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Knopen aanzetten - afb. 61

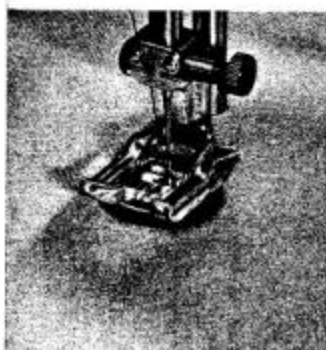
 1 zwarte steek (zig-zag) 2 - 4 0

De naald naar links decentreren.

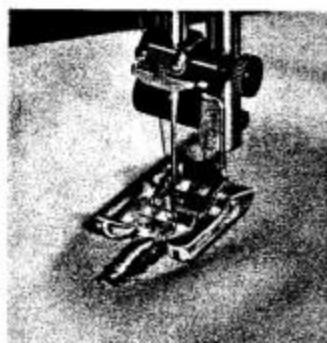
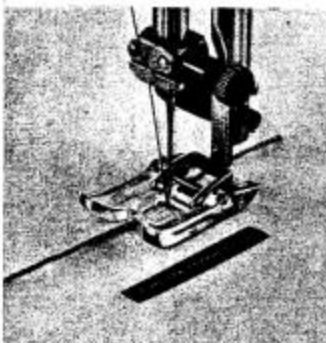
De steeklengte op « 0 » zetten en de steekbreedte zó instellen, dat de naald beurtelings in de gaatjes van de knoop stikt.

Met 6 tot 8 steken bevestigen en de draden aan de onderzijde vastknopen.

Als u dikwijls knopen moet aanzetten, zal de knopenvoet u waardevolle diensten bewijzen (zie extra toebehoren, blz. 48-49).

61

62
63

Versterkt knoopsgat - afb. 62

 1 zwarte steek (zig-zag) 2 - 4 ½

De naald naar links decentreren.

Een soepel koordje onder het linker gleufje van de voet leggen.

Verder als voor gewone knoopsgaten te werk gaan. Tot slot de beide koordeinden vaster aantrekken en aan het einde van het knoopsgat afknippen.

Repareren van het knoopsgat - afb. 63

 1 zwarte steek (zig-zag) 2 - 3 ½

De naald naar links decentreren.

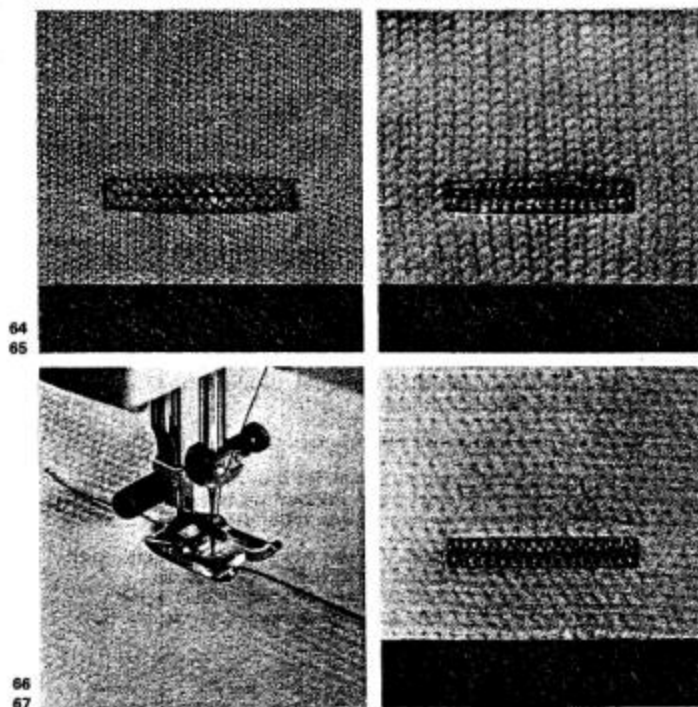
De uitgerafelde rupsen van het knoopsgat met een niet te dichte kordonsteek overstikken. Is de stof beschadigd, dan aan de onderkant met een stuk papier verstevigen.

Elastisch « overlock »-knoopsgat

- afb. 64 - 65

De naald naar links decentreren.
Dit knoopsgat is rekbaar en goed geschikt voor jersey en tricot.
Borduurgaren gebruiken. Steeklengteknop op A. Het verdient
aanbeveling eerst een proeflapje te maken, vóór men het echte
knoopsgat begint. Net als voor een gewoon knoopsgat te werk
gaan, maar voor de trossen van het knoopsgat de steeklengte-
knop op « 0 » draaien en de steekbreedtehandle op 4 instellen,
4 tot 5 steken naaien. Dan voor de andere kant van het
knoopsgat op steekbreedte 2 en steeklengte A terugschakelen.

« Overlock »-knoopsgat voor grofmazig tricot - afb. 66 - 67

De naald naar links decentreren.
Op dezelfde wijze te werk gaan als hierboven beschreven werd.
Maar daarbij perlé-garen of een woldraad onder het linker
gleufje van het voetje leggen. Als het knoopsgat klaar is de
ingenaalde draad aantrekken en met de hand afhechten. Dit
knoopsgat blijft ook na het wassen mooi.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Kordon - afb. 68 - 69

  1 zwarte steek (zig-zag) 1 - 4 1/2 - 1/4

Stop-of borduurgaren.

Afb. 68 — U verkrijgt een mooie kordonsteek door geleidelijk de steeklengte tussen 1/2 en 1/4 te verkorten. Bij dunne of slappe stof kunt u beter een stuk papier ter versteviging onder de stof leggen. Om zeker te zijn van een goed resultaat bij het maken van uw tafellakens, lakens, enz., verdient het aanbeveling eerst een proeflapje te naaien op een restje van de zelfde stof en met de zelfde instellingen als voor het eigenlijke naaiwerk.

68
69

Om een regelmatig stiksel te verkrijgen, moet u bovendien de volgende punten in acht nemen:

- Nooit het werkstuk tegenhouden, wel leiden.
- Is het naaigoed groot en zwaar, let u er dan op, dat het gewicht van de stof geen invloed op het stoftransport heeft. Eventueel de stof steunen en tot onder de voet leiden.

Afb. 69 — Bij het versieren van een zoom naait u de kordon op de zoom, aan de rand ervan, zodat de éne kant van de kordonsteek net buiten de rand van de zoom gestikt wordt. U krijgt op die manier een heel mooi kordon. (zie ook blz. 35).

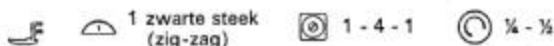
Monogrammen - afb. 70 - 71

  1 zwarte steek (zig-zag) 2 - 4 1/2 - 1/4

Met de kordonsteek kunt u zeer fraaie monogrammen maken. Tekent u eerst het monogram op de stof. Leg indien nodig papier onder de stof ter versteviging, of span de stof in een stopring. Het maken van rechte letters vereist geen speciale vaardigheid. Het monogram wordt nog voller en mooier, wanneer men het eerste kordon één of tweemaal met de zelfde steekbreedte overstikt.

Afb. 71 — Ronde letters vragen enige oefeningen. Om de afronding te verkrijgen moet men met het naaiwerk een lichte draaibeweging maken, telkens wanneer de naald in de buitenste rand van de ronding zit.

Toe-of afnemende kordonsteek - afb. 72

De naald naar links decentreren.

Indien nodig de stof in een stopring spannen of papier onder de stof leggen ter versteviging. Het papier wordt na het naaien verwijderd. De steekbreedtehandle uittrekken en op « heen en weer » draaien. De breedte van het kordon kan dan met de hand naar willekeur veranderd worden, om al naaiende geleidelijk een kordon met vollere en mindere breedte te verkrijgen. Zeer geschikt voor monogrammen en versieringen.

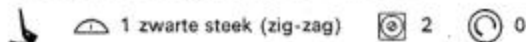
70
71

72
73

Kleine monogrammen - afb. 73

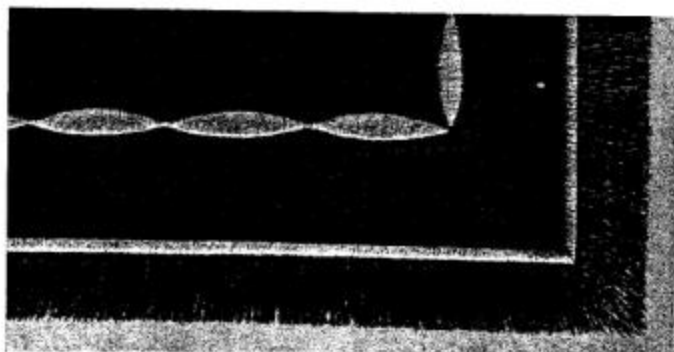
Bij gebruik van de stopvoet en het stopplaatje kan men gemakkelijker de rondingen van kleine monogrammen volgen (bij voorbeeld om wasmerkjes aan te brengen). Maakt u echter eerst een paar oefeningen. De machine tamelijk snel laten lopen en daarbij de stof langzaam met de hand leiden. Het gebruik van een stopring kan het werk eventueel vergemakkelijken. Het is duidelijk, dat het borduren van zulke monogrammen ook een zekere oefening vereist.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

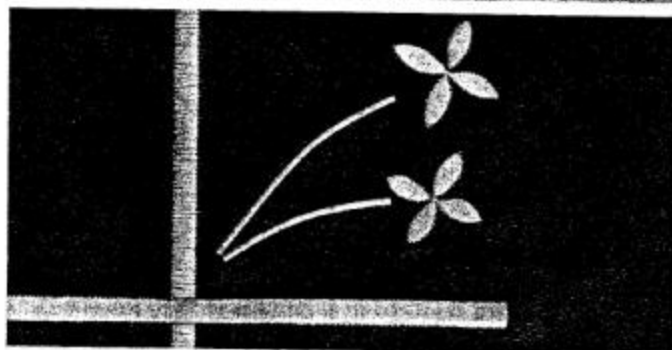
Franjes maken - afb. 74

 1 zwarte steek (zig-zag)
  2 - 4
  $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$

Voor tafelkleden, servetten, sjaals, enz. stik een kordon op 2 tot 3 cm afstand van de stofrand en trek de draden uit. Wilt u nog meer effect, dan kunt u evenwijdig aan de eerste, een tweede, eventueel bredere of toe- en afnemende kordon stikken.

74

75

Motieven voor tafelkleden - afb. 75

 1 zwarte steek (zig-zag)
  1 - 4
  $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$

Bij dit prachtige motief stikt u de beide rechte lijnen met een brede kordonsteek, breedte 4, lengte $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$, de bloemen met een toe- en afnemende kordonsteek. Het steeltje van de bloem wordt met een kleine kordonsteekbreedte 1-2 gestikt.

Applicatiewerk - afb. 76 - 77

1 zwarte steek (zig-zag)

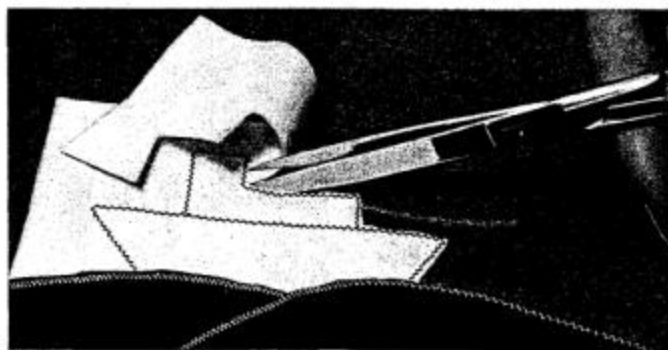

1 - 2

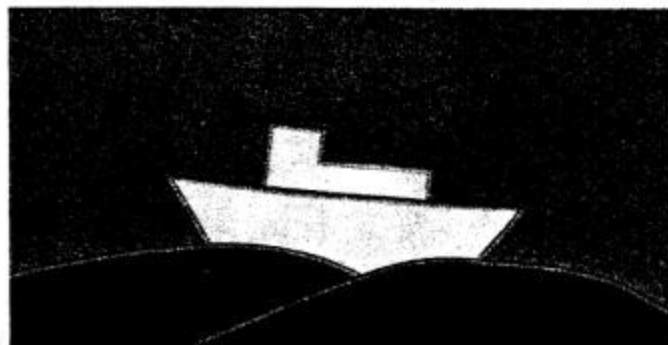

¼ - ¼

Applikeren is een aangename en gemakkelijke bezigheid. U stikt eerst het motief op de stof (met gewone rechte steek of smalle zig-zag steekbreedte 1, steeklengte 1). De overtoollige stof wordt daarna dicht langs de naad weggeknipt.

76

77

Nu kan de applicatie afgewerkt worden door op de rand van het motief een kordonsteek te stikken, steekbreedte naar wens. De keuze van de motieven en de kleuren is hier doorslaggevend. Applicaties staan erg leuk op schorten, zakken, tafelkleden, wandkleden, kussens.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

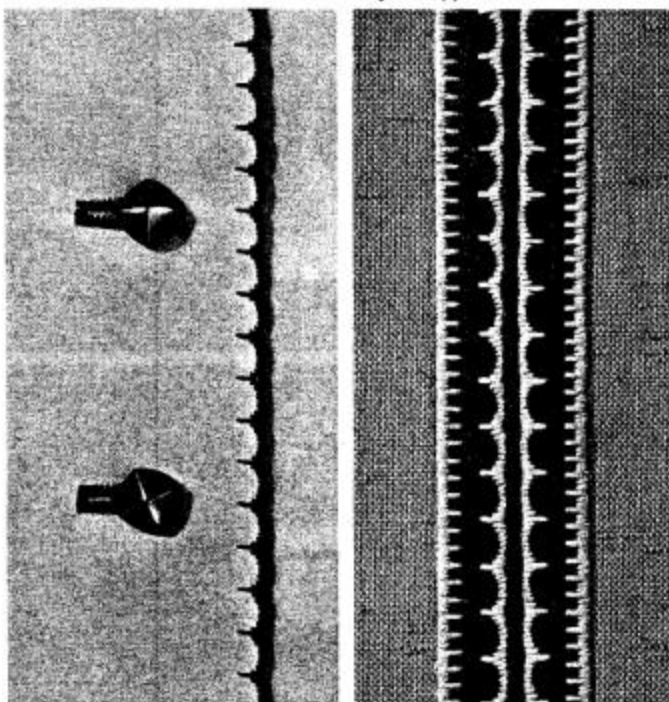
Versieringen

Met een beetje fantasie bereikt men erg leuke resultaten, vooral wanneer men stop- of borduurgaren in harmoniserende kleuren gebruikt. Eerst echter een paar keer proefnaaien. Dunne stoffen verstevigen door papier eronder te leggen.

Feston-rand - afb. 78

  3 zwarte steek (feston-steek) 4 1/2

Voor deze feston-rand hoeft men de stofkant slechts eenmaal te vouwen. Zó naaien, dat de naald bij de rechts liggende steken net naast de stofrand stikt. Op deze wijze hoeft men na het werk de feston-randen niet meer bij te knippen.

Deze festonsteek geeft een apart cachet aan tafelkleedjes, sets, vingerdoekjes, alsmede volants en sluitingen voor blouses.

Galons - afb. 79

  2 en 3 zwarte steken (rand- en feston-steek) 4 1/2 - 3/4

Een galon voor een gordijn, een kussen of een folkloristische blouse is gemakkelijk te maken en heeft een groots effect. Het galon eerst aan beide kanten met de rechte steek opnaaien. Dan aan elke zijde de kantsteek stikken en in het midden tweemaal de siersteek, rug aan rug.

Drievoudige zig-zag - afb. 80

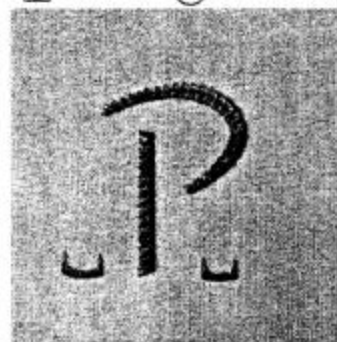
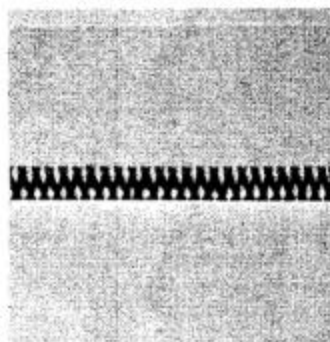
 1 rode steek 4 A

De randen van beddelakens en tafellakens krijgen een prachtige sierrand, wanneer men ze borduurt met de drievoudige zig-zag-steek. Het is van belang, dat men de steek korter maakt, door de steeklengte op « A » te zetten.

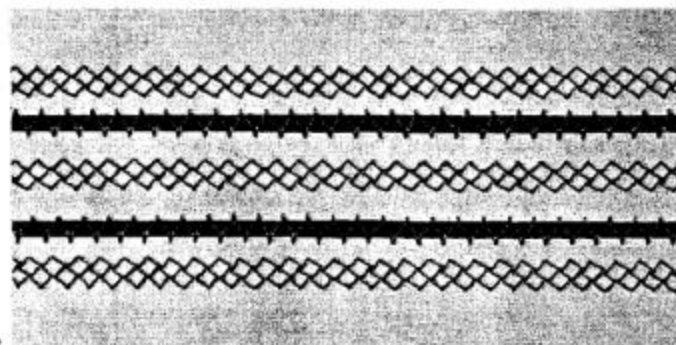
Aan de rand van de zoom stikken, zodat het borduursel aan één zijde op de kant van de zoom gestikt wordt.

Fantasie-monogram - afb. 81

 1 rode steek breedte 1 - 4 - 2 A
 3 zwarte steek breedte 3 1/2

80
81

82

Met de drievoudige zig-zag-steek of andere siersteken (kordon, randsteek) kan men mooie fantasie-monogrammen maken (aanwijzingen op blz. 30 en 31 opvolgen).

Open zoom tussen twee stofdelen - afb. 82

 6 zwarte steek (speciale zig-zag) 4 1/2 - 1
 6 rode steek (breiwerksteek) 4 A

Men leidt twee éénmaal gevouwen, afgewerkte stofdelen op een afstand van 2-3 mm, van elkaar en verbindt ze met de speciale zig-zag. De breiwerksteek dient als decoratie. Geschikt voor tafelkleden, het verlengen van jurken en gordijnen, het versieren van lakens, spreien, kinderjurkjes en blouses enz., alsook voor elke andere vorm versiering.

35

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KC Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

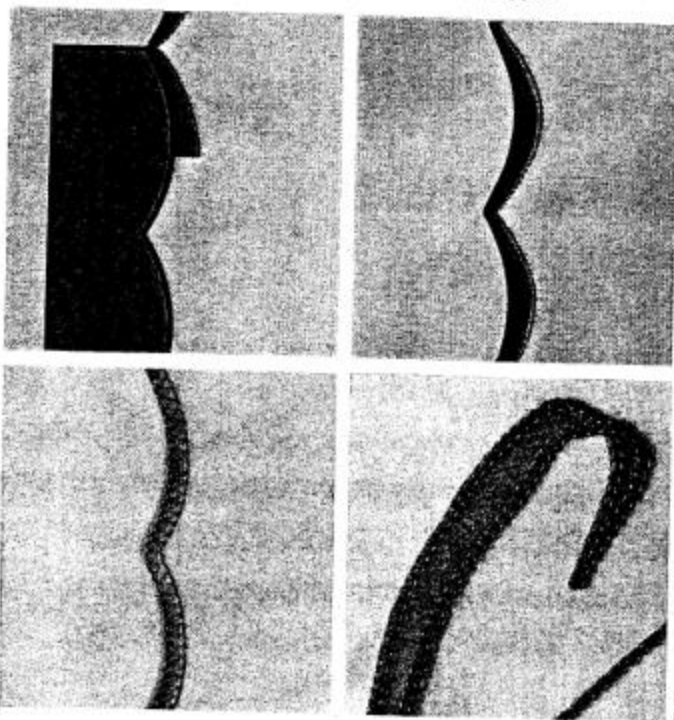
Grote festonsteek - afb. 83 - 84

1 zwarte steek (zig-zag) 1 - 4 - 1 $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$

Daartoe de naald naar links decentreren en op de zigzagsteek instellen, steeklengte $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$, steekbreedte 1-4-1-4. Afb. 84. Met behulp van een patroon, geknipt van karton, een motief met potlood voortekenen (afb. 83).

Dan de markering met een toe- en afnemende kordonsteek volgen.

Dunne stoffen verstevigen door er papier onder te leggen. Het overgebleven stofrandje langs de feston afknippen.

83
84

85
86

Schaduwsteek (rand) - afb. 85

1 - 6 0 2 - 3

Een tweelingnaald van 2 of 2,7 mm. en borduurgaren of een fijne draad gebruiken. De onderdraad eventueel iets dikker nemen om het schaduw-effect te vergroten. Men naait deze steek op organdi of organza. De af te werken rand omvouwten, de schaduwsteek stikken en daarna het overgebleven stofrandje op de onderkant afknippen.

Schaduwsteek (applicatie) - afb. 86

1 - 6 0 2 - 3

Tweelingnaald. Met dezelfde stof voeren. Borduren. De overgebleven stof aan de onderkant wegnippen.

Versiering op dunne stoffen - afb. 87

  6 zwarte steek 3 1½

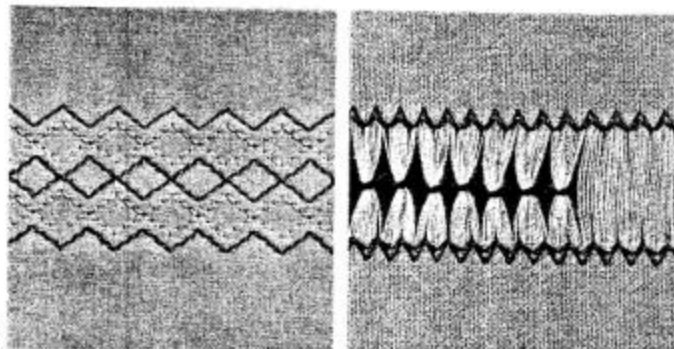
Tweelingnaald, twee verschillende kleuren bovendraad. De motieven zó stikken dat de steken tegenover elkaar liggen. Eerst een paar keer proefstikken.

Open zoom - afb. 88

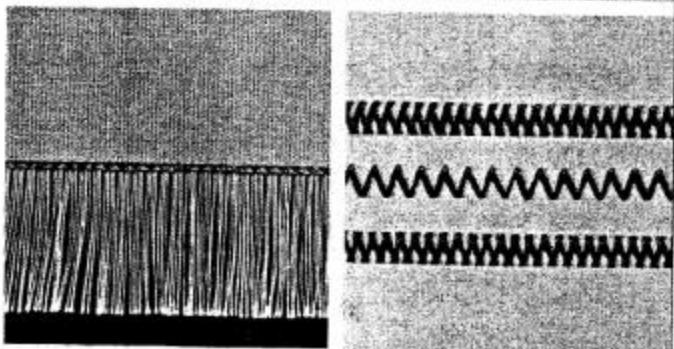
  2 rode steek 3 A

Aan beide kanten de siersteek stikken en dan de draden, die er tussen liggen eruit halen. Met een dikke borduurdraad die met de hand wordt aangetrokken, de open-zoom-bundeltjes verwaardigen.

87
88

89
90

Franjes - afb. 89

  5 rode steek 1 A

Deze franjes worden eerst met de overlock-steek, die men 1 of 2 cm. van de rand van het naaiwerk af stikt, vastgezet. Daarna de draden eruit trekken.

Versiering op grof doek - afb. 90

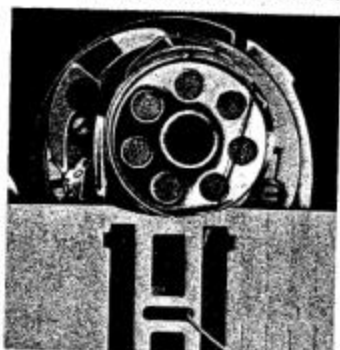
  1 rode steek 4 A

De drievoudige zig-zag in het midden met de normale steeklengte (A) stikken; voor de zijdelingse zig-zagnaden de steeklengte verkorten tot A.

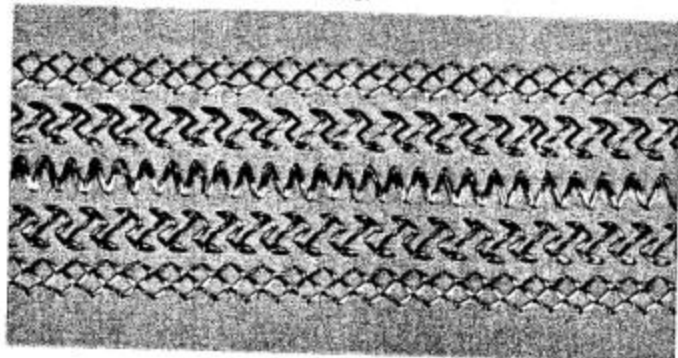
Borduurwerk met gemetalliseerd garen en de instellingen - afb. 91

Steken steeds naar wens

Met goud-, zilver- of kleurig gemetalliseerd garen (bv. Lurex) biedt het borduren een rijke keuze mogelijkheden. Het gemetalliseerde garen op het spoeltje windne, dit in de grijper leggen en de onderspanning tussen 0 en ¼ instellen. U kiest de bovendraad in de kleur van de stof of van de gemetalliseerde draad. Bij het stikken, het werk met de **averechte kant** naar boven leggen, zodat de onderdraad van gemetalliseerd garen, op de goede kant van de stof komt te liggen. Is de stof te slap, dan tekent men het borduurpatroon op een stuk papier en dit hecht men op de verkeerde kant van de stof vast. Bij het stikken (borduren) de tekening volgen en het papier wanneer het werk klaar is verwijderen.

91

92

Persen met een lauwwarm ijzer. Ook bij het wassen moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen: koud wassen en niet wringen (of chemisch reinigen).

Siersteekcombinaties - afb. 92

Stek en instelling naar wens.

De combinatiemogelijkheden van verschillende motieven onder elkaar zijn onuitputtelijk en buitengewoon fraai. Daarbij moet echter voorkomen worden, dat er motieven naast elkaar geborduurd worden, die niet bij elkaar passen. Daarom liever eerst een proeflapje maken.

Afb. 92 - Toegepaste steken:

in het midden

1 « rode » steek

aan beide kanten ieder

4 - 6 « rode » steken.

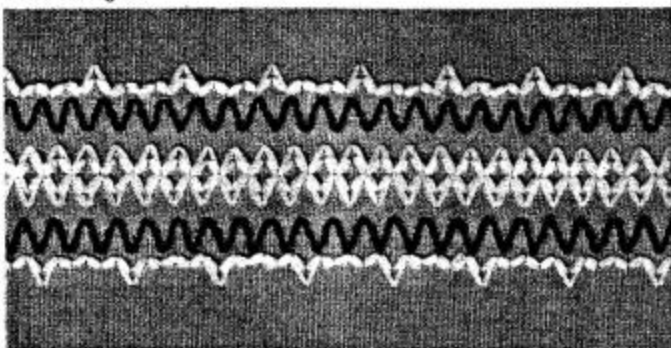
Borduurwerk met wol of perlé-garen

- afb. 93

 Steek en instelling naar wens.

Siersteken van wol zijn zeer geschikt voor jerseykleding, maar ook voor andere stoffen.

De wol op het spoeltje winden (is er veel te borduren, dan meteen meerdere spoeltjes klaarmaken). Het spoeltje in de gripper leggen en de onderspanning tussen 0 en ¼ instellen. Eerst een proeflapje maken en zonodig de bovenspanning tot 7 - 9 verhogen.

93

Een Elna-disc kiezen. Het werk met de averechte kant naar boven leggen, zodat de woldraad op de goede kant van de stof komt te liggen. Vanzelfsprekend is de keuze der kleuren zeer belangrijk. Het borduurwerk met wol is bijzonder fraai.

Zonodig kan men het borduurmotief tekenen op een stuk papier, dat men op de verkeerde kant van de stof vasthecht. Bij het borduren de tekening volgen en daarna het papier verwijderen.

Afb. 93 — Toegepaste steken :

in het midden 2 « rode » steek

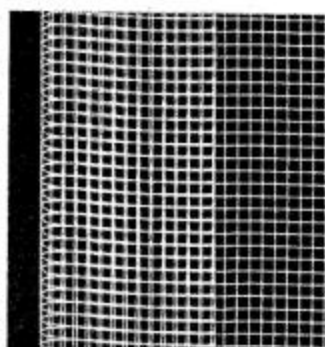
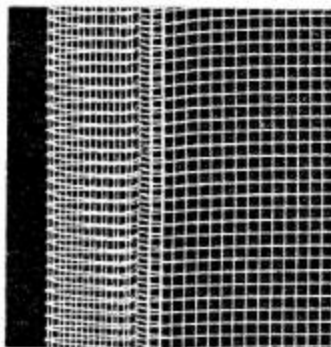
aan beide kanten elk 4 « zwarte » steek en

 3 « rode » steek.

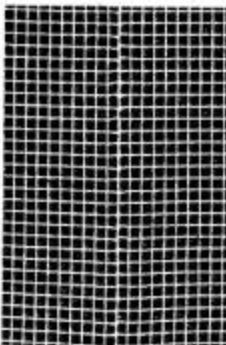
www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Het naaien van gordijnen - afb. 94 - 95

  0 1½ - 3 De lange zomen aan de zijkant en de zoom aan de onderkant kunnen eventueel met een rechte naad gestikt worden. Daarbij zal men de patronen op de gordijnen bij het vouwen liefst met elkaar in overeenstemming brengen (als het patroon dat tenminste toelaat). Afb. 94: fout, afb. 95: goed. Het werk eerst spelden of rijgen. — Daar het bij bepaalde vitrage-stoffen niet eenvoudig is de draadrichting te volgen, kan men beter de vitrages voor en achter het voetje vasthouden. Zonodig de bovenspanning verminderen. Voor de zomen van de beide lange zijkanalen is soms een rechte naad met een gemiddelde steeklengte voldoende. Voor het aan elkaar zetten kiest men bij voorkeur een zig-zag-steek of nog beter de interlock-steek (5).

94
95

96
97

Het aan elkaar zetten van gordijnen in het midden

  5 zwarte steek (interlock-steek) 4 ¾ - 1 Op 1 cm van de rand stikken. Daarna vlak bij de naad afknippen. Deze manier van aan elkaar zetten is stevig en praktisch onzichtbaar. Men verkrijgt ook een goed resultaat met de zigzag-steek (1).

Zomen - afb. 97

  1 zwarte steek (zig-zag) 2 1 Vitrage-gordijnen zijn meestal aan de onderkant voorzien van een looddraad, opdat ze goed vallen. Is dat niet het geval, dan kan men een dubbele zoom invouwen van ongeveer 15 cm hoogte en deze met de zigzag-steek vaststikken.

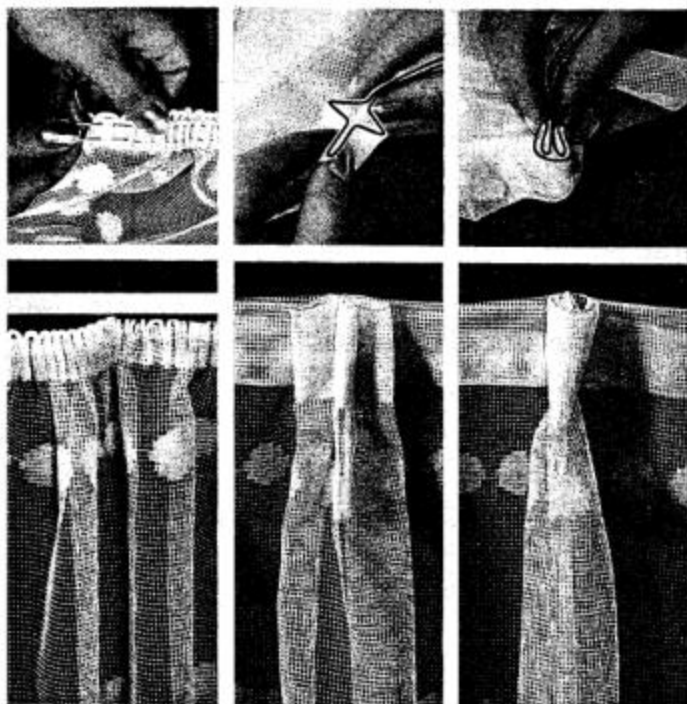
Plooien of plisseren van vitrage-gordijnen

Onderstaand geven we drie mogelijkheden — vanzelfsprekend bestaan er daarnaast ook nog andere mogelijkheden :

— afb. 98 : **Met Rufflette gerimpelde vitrages.** Het betreft hier een band, dat meestal reeds voorzien is van ophanglusjes en één of meer koorden.

De Rufflette bovenaan kant op kant op de goede zijde van het gordijn leggen. Stikken en de Rufflette daarna plat op de achterkant van het gordijn terugvouwen. De tweede naad stikken. Men hoeft dan alleen nog aan de koorden te trekken en de rimpels gelijk te verdelen. Deze manier van plooien is ook geschikt voor overgordijnen en volants.

98
99
00

— afb. 99 : **Klassieke driefvoudige plooi.** Nadat aan de bovenkant een zoom van ca. 10 cm is gestikt, deze zoom dubbel vouwen en de klassieke driefvoudige plooien vormen. Deze aan de onderkant met een paar stiksteken vastzetten.

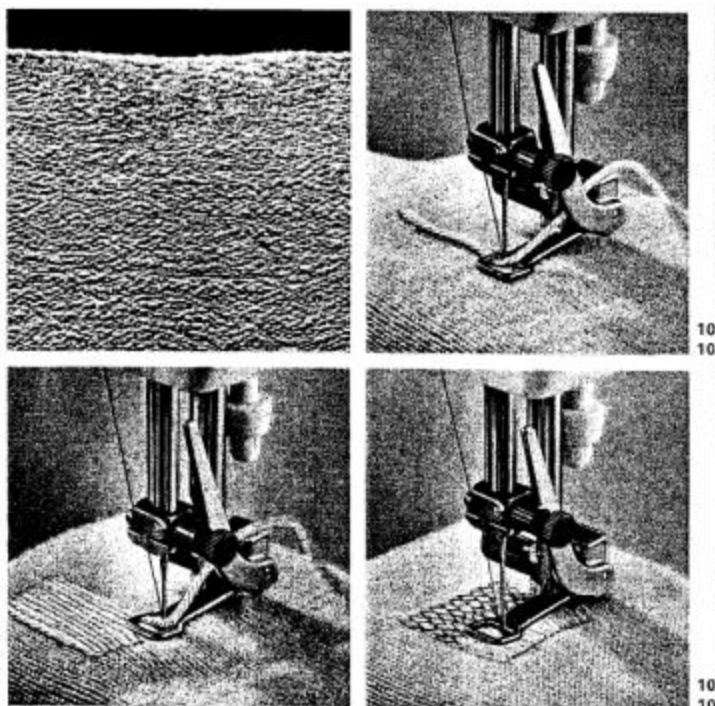
— afb. 100 : **Orgelpijpplooi.** Op deze manier geplooid vitrages vallen erg mooi. De bovenzoom stikken als boven aangegeven. De gordijnen als op de afbeelding plooien en de plooien aan de onderkant vasthechten.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Gerafelde randen - afb. 101

Voor bad- en handdoeken, schortenbanden, enz., die vaak aan de rand versleten zijn. Stoppen als naar gewoonte (zie handleiding blz. 34 - 35) maar bij de stofrand snel terugtrekken, opdat er geen knoopjes ontstaan.

Stoppen van wol-tricot - afb. 102 - 103 - 104

voor sportsokken, pullovers enz.

Het knopenplaatje kan gebruikt worden.

De woldraad als op afbeelding 102 in het stopvoetje leiden en met enkele steken vastzetten.

Afb. 103 — Het gat met wol overdekken door van links naar rechts en van rechts naar links te gaan. Voor het gat beginnen en er voorbij ook nog verder gaan.

Afb. 104 — De woldraad afknippen en de wol als bij het gewone stoppen vasthechten.

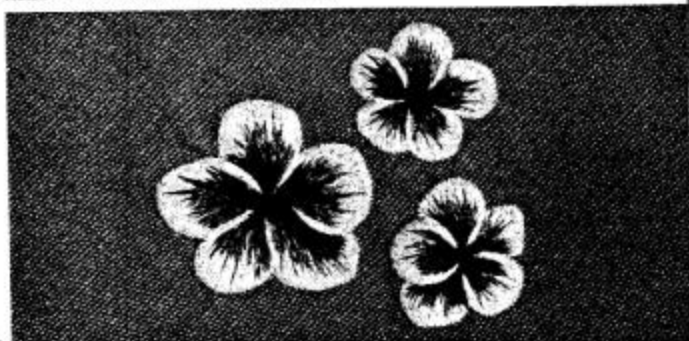
Stoppen met dunne wol - afb. 105

Wol, waarvan de kleur met het te stoppen kledingstuk of voorwerp overeenstemt, op het spoeltje winden. Het spoeltje in de gripper leggen en de onderspanning tussen 0 en ½ instellen. Als bovendraad stopgaren van dezelfde kleur gebruiken. De dwarsdraden trekken en op de gebruikelijke manier vasthechten.

05

06

Versierend stopwerk of « naaldschilderen » - afb. 106

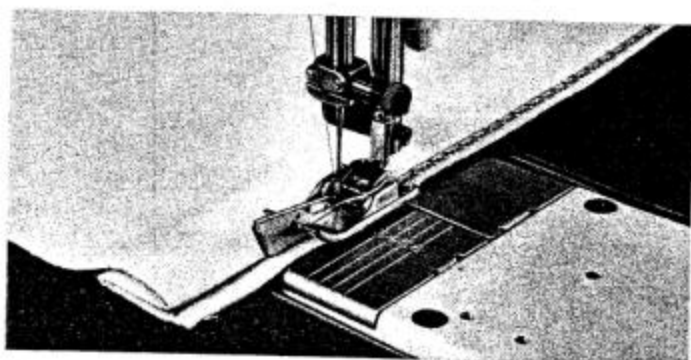

Met verschillend gekleurde of genuanceerde draden, die men al naar behoefte bij het borduren gebruikt, kan men met de stopsteek erg mooie siermotieven maken. U heeft daarbij wel wat oefening en fantasie nodig.

Het te borduren motief aftekenen en met de stopsteek in de gewenste kleuren of nuancering opvullen. Het werk in een stopring spannen. Nuanceringen zijn gemakkelijker weer te geven, wanneer men afwisselend lange en korte borduursteken maakt (zonodig eerst tekenen). Voor het borduren van bloemen en bladeren, aan de rand beginnen en naar het midden werken.

Enkele andere naaimogelijkheden met extra toebehoren, die men apart kan aanschaffen - zie ook blz. 48 - 51

De volgende toebehoren zijn ook zeer nuttig, wanneer men vaak het soort naaiwerk moet uitvoeren, waarvoor ze zijn ontworpen.

Blindsteekvoetje met geleider
- 203 - afb. 107

2 zwarte steek 2 - 4 1 - 2

Zeer gewaardeerd voor het zomen van wollen en middelzware stoffen, jersey enz.

De stof als op de afbeelding vouwen en met de averechte kant naar boven onder het voetje leggen. De stofvouw tegen de geleider van het voetje aanleggen. Enkele steken naaien door het vlieg wiel met de hand te draaien en daarbij er op letten, dat de naald bij de grote zigzag net even een vezel in de stofvouw mede stikt. Zonodig de steekbreedte aanpassen. Als de naad klaar is, het werk openvouwen en persen.

Rimpelen - afb. 108 - 109 - 110

Rimpelvoetje — 209 0 3 - 4

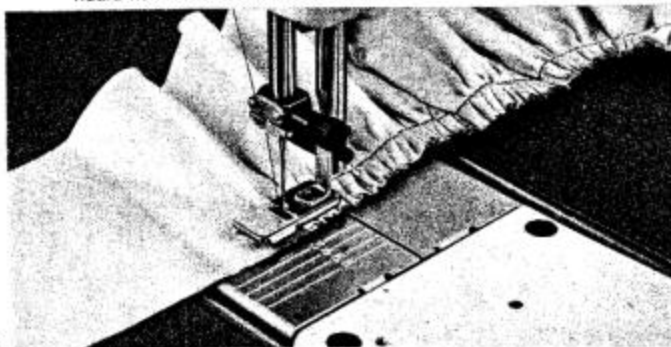
Voor omvangrijk rimpelwerk bij dunne of middeldikke stoffen is het raadzaam een rimpelvoetje te gebruiken.

Afb. 109 — De te rimpelen stof net als voor een gewone rechte naad onder het rimpelvoetje schuiven. De rimpels worden voller wanneer men de bovenspanning verhoogt en de steeklengte vergroot.

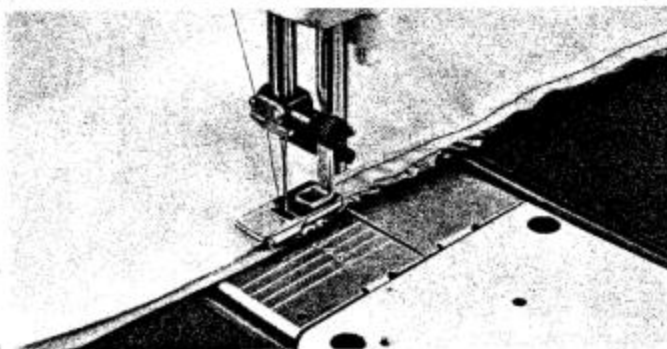
Afb. 109-110 — Een volant, die tegelijkertijd gerimpeld en aangenaaid moet worden, wordt vanaf de linkerkant onder het voetje gelegd. De bovenstof, die glad moet blijven, leidt u eveneens vanaf de linkerkant in de zijdelingse gleuf van het voetje. De naald insteken, enkele steken naaien en daarbij de draadeinden vasthouden. Bij het naaien leidt u de beide stoffen tegelijk. De bovenstof moet regelmatig in het voetje worden geleid en mag daarbij niet tegengehouden worden, daar u anders onregelmatige steken krijgt. Houdt ook de volant niet tegen en vergeet u niet, dat de te rimpelen volant langer moet zijn dan de stof.

N.B. Als men een verder terugliggende naad wil, kan men de naald naar links decentreren.

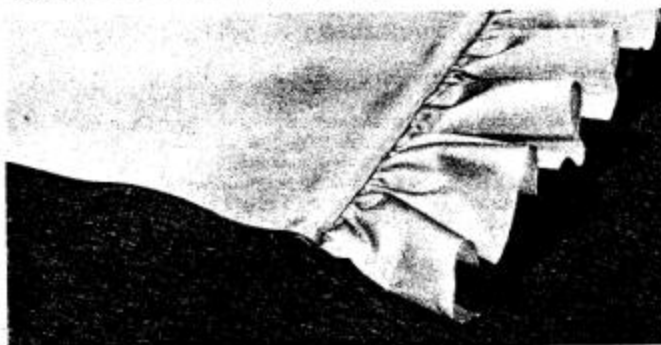
108

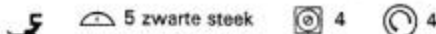
109

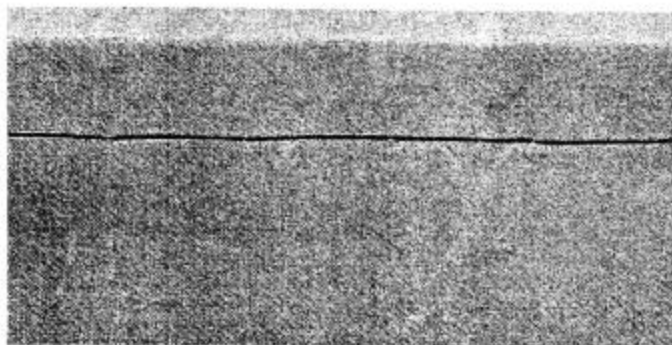
110

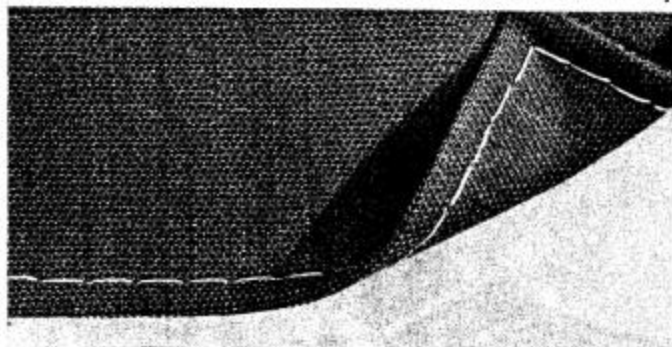
Rijgen - afb. 111

Speciaal rijggaren of naaigaren gebruiken.
Met de speciale steekplaat 218 (zie extra toebehoren op blz. 50) is het mogelijk om met de machine te rijgen. Men stelt deze mogelijkheid vooral op prijs bij omvangrijk werk. Al naar de gekozen steeklengte verkrijgt men steken tot 24 mm, die gemakkelijk zijn te verwijderen nadat de definitieve naad gestikt is.

111

112

Siernaad (zadelsteek) - afb. 112

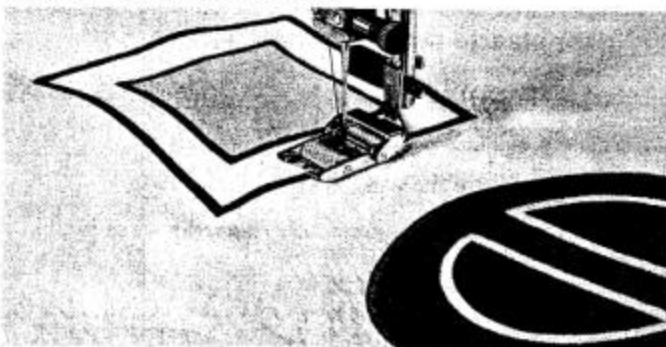

Met dezelfde speciale steekplaat als voor het rijgen kan men fraaie siernaden stikken. Naald 100-110. Het spoeltje met perlé-garen vullen. Zonodig de bovenspanning verhogen. Hetzelfde perlé-garen ook voor de bovendraad gebruiken. Het voordeel daarvan is, dat de siernaad zowel op de goede kant als op de verkeerde kant van de stof zichtbaar is.

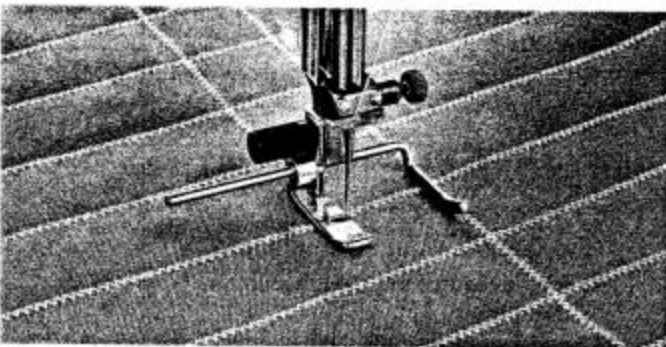
Het naaien van plastic, bij voorbeeld vinyl, of leer - afb. 113 Rolvoetje - 207

Met een rechte steek of zig-zag-steek of kantsteek of «overlock»-steek. Bepaalde plastic materialen kunnen de neiging vertonen aan het voetje te blijven plakken. Het rolvoetje voorkomt wrijving, zodat ook deze plastic materialen met een regelmatige steek kunnen worden gestikt, zonder te worden geremd. De te gebruiken steek zal men moeten kiezen in overeenstemming met het soort werk. De meest geschikte zijn hierboven vermeld.

N.B. : Het rolvoetje bewijst ook uitstekende diensten bij het naaien van leer, kunstleer, bepaalde soorten jersey of synthetische stoffen. Al naar gelang de situatie moet men kiezen tussen het voetje met de teflonlaag of het rolvoetje (het beste kan men dit even uitproberen).

113

114

Watteren - afb. 114

Watteervoetje met liniaal - 204

1 zwarte steek 2-4 2-3 of 0 2-4

Men kan watteren met de rechte- of de zigzag-steek. De steekbreedte en steeklengte al naar behoefte instellen.

Begin altijd in het midden van het werk. Stik de eerste naad en stel de geleider op de gewenste afstand in (daartoe de schroef van de geleider los draaien en hem daarna weer vast zetten). De liniaal moet niet op de stof drukken, anders glijdt de stof niet soepel. Stik dan de ene en daarna de andere zijde van het werk, uitgaande van het midden naar de randen toe.

Wattenlagen hebben immers de neiging te verschuiven, zodat de kanten nadien moeten kunnen worden bijgewerkt. Neem dus liever iets meer materiaal dan voor het definitieve werk noodzakelijk is.

www.matri.nl

Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Extra toebehoren

Hieronder vindt U de lijst van de extra toebehoren, die bij het verschijnen van deze naaigids verkrijgbaar zijn — daarbij zijn ook de reeds voorgaande besproken toebehoren vermeld.

Elektronische voetstarter - afb. 199

Staat er op de voetstarter het woord « electronic », dan is deze, zoals afgebeeld, voorzien van een kleine schakelaar en beschikt men over twee soorten naaisnelheden, nl.:

- **hoge snelheden** : schakelaar op « + » ,
- **lage snelheden** : schakelaar op « — » .

Knopenvoetje - afb. 200

Voor knopen, haakjes en gordijnringen.

Stopplaatje met rond gat - afb. 224

Voor bijzonder verzorgd stopwerk.

Verstelbaar knopenvoetje - afb. 202

Voor het aannaaien van knopen met een steeltje, op wollen- en zware stoffen, enz.

Watteervoetje met liniaal - afb. 204

Afbeelding blz. 47.

Om op instelbare afstanden te naaien (watteren), om stofranden te geleiden en koorden in te naaien.

Koordvoetje - afb. 205

Met dit voetje kunnen tot vijf dunne koorden verwerkt en met siermotieven overgestikt worden. Geeft een zeer mooi effect.

Zoomvoetjes voor 2, 4 en 6 mm-zomen - afb. 206

Rolzoomvoetje - afb. 211 zie eveneens afb. 206.
Voor het maken van rolzomen met de zigzag-steek of met siersteken.

Rolvoetje - afb. 207

afbeelding op blz. 47.

Voor alle soorten gewoon en decoratief naaiwerk, doch vooral voor plastic materiaal, dikke randen en het in elkaar zetten van elastische stoffen, leer en kunstleer.

Platte-naadvoet - afb. 208

Voor platte naden.

Rimpelvoetje - afb. 209

afbeelding op blz. 45.

Wordt ook toegepast bij het opnaaien van gerimpelde volants.

Ribbelvoetje - afb. 210

Voor naaldplooitjes (biezen) met de tweeling naald.

Kordonvoetje - afb. 223

Metaalvoetje voor het maken van kordons, siersteken en open zomen.

Teflon-kordonvoetje - 223 T

Zeer geschikt voor het gemakkelijk stikken van plastic- en leer.

Soutache-voet - afb. 212

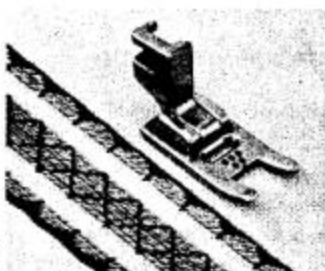
Voor het aanzetten van soutache en koord.

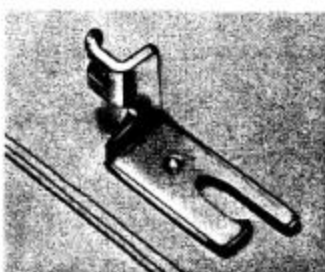
199
200

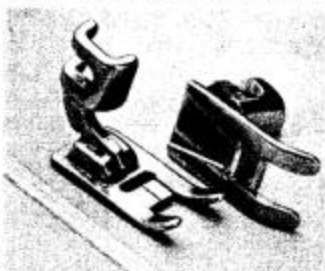
224
202

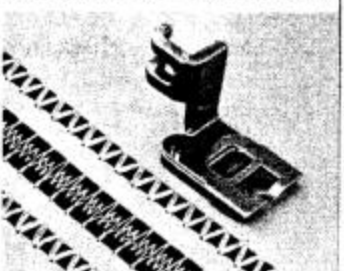
205
206

208
210

223
212

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

Blindsteekvoetje met geleider - afb. 203

Voor het zomen van wol, dunne en middeldikke stoffen —
Afbeelding blz. 44.

**Plaatjes voor het maken van nestel-
gaatjes van 2 en 4 mm, met priem - afb. 213**

Voor het naaien van nestelgaatjes met 2 en 4 mm. doorsnede.
De priem dient om eerst het gaatje in de stof te maken.

**Tweelingnaald met 2 of 2,7 mm afstand
- afb. 216**

Voor het maken van naaldplooitjes (biezen), siermotieven, enz.

*** Steekplaat voor de doorslagsteek;
tevens voor het hechten en rijgen - afb. 218**

Knippatronen kunnen met de doorslagsteek op de stof worden
aangegeven (markeersteek).

Voor het rijgen met lange losse steken, die nadat de definitieve
naad is gestikt gemakkelijk verwijderd kunnen worden.

Men kan er ook lange steken mee maken voor siernaden met
perlé- of naaigaren (zadelsteek) — zie ook blz. 46.

*** Steekplaat met ronde naaldopening
- afb. 219**

Zeer praktisch voor beroepsnaaisters die voornamelijk de rechte
naad gebruiken (fijngeweven, slappe of breedmazige stoffen,
enz.).

Spoel- en garendosje : - afb. 220

Voor het ordelijk opbergen van garen, spoelen, garenklosjes,
naalden enz.

Cirkelnaaiapparaat - afb. 222

Voor versieringen, grote festons, verschillende combinaties, enz.

Monogram-apparaat - afb. 226

Voor het maken van onberispelijke monogrammen van
verschillende grootte op beddelakens, tafellakens, servetten enz.

Stofhoes - 227

Geen afbeelding.

Zeer praktisch voor het tijdelijk afdekken van uw machine
wanneer deze niet in de koffer wordt opgeborgen.

Vernikkeld naaivoetje - 228

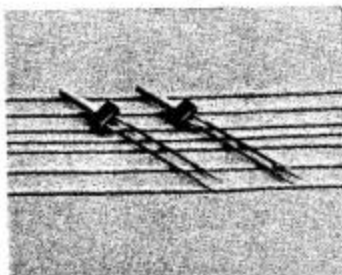
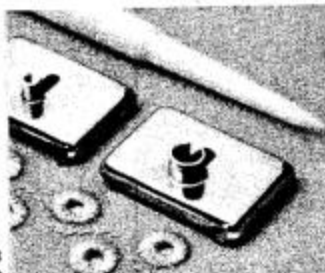
Geen afbeelding.

Dit uiterst stevige naaivoetje is bijzonder geschikt voor intensief
naaiwerk — rechte naad, zig-zag, afwerksteek, overlocksteek e.d.

*** Steekplaat**

Al naar gelang het land, wordt de steekplaat geleverd met
afstandsstrepen met inchverdeling. (3/8, 4/8, 5/8, of 6/8 deel
van een inch) of in millimeters (10, 15, 20 mm).

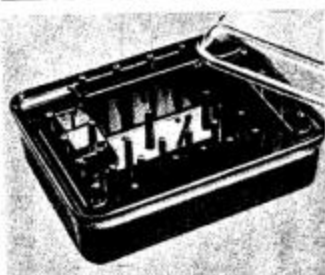
213
216

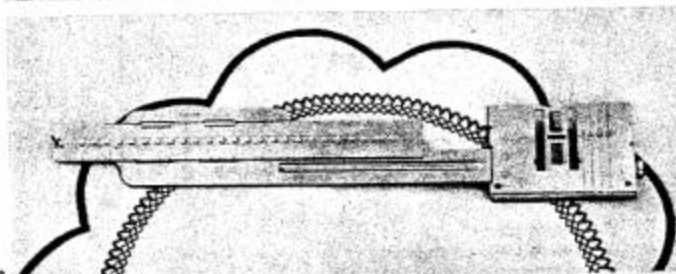
218
219

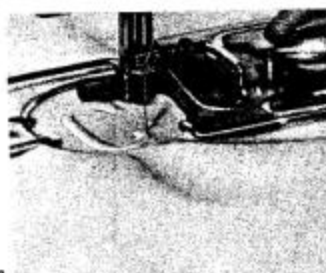
220

222

226

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

Alfabetische inhoudsopgave	Bladzijden
Af- en toenemende kordonsteek	31-32
Afwerken	10
Applicaties	33, 36
Badstof	17
Blindsteek	23, 44
Elastische blindsteek	23
Boorden	17, 18
Borduurwerk (zie ook versieringen)	30, 39, 43
Dikke stoffen	7
Elastiekband	14, 22
Elastiekdraad	8, 13, 17
Elastische blindsteek	23
Elastische schulpzoom	24
Extra toebehoren	44-51
Feston (rand)	34
Franjes	32, 37
Galons	34
Garens algemeen	2-3
elastisch	8, 13, 17
gemetalliseerd	38
Garens spanningen	4-5
Gordijnen	40-41
Instellingen	2-3
Jersey	10, 12-13, 15-23, 43
Kant	26
Kant aan kant naaien	12
Kindersokken	13
Knoopsgat jersey	29
« overlock »-knoopsgat	29
reparatie	28
tricot	29
versterkt knoopsgat	28
Knopen	28
Kordon	30-33
Kordon, af- en toenemende	31-32
Kordonsteek	30, 31, 32, 33
Kruissteek	17, 18, 22, 35, 36
Leer	20, 21, 47
Monogrammen	30, 31, 35
Motieven voor zakdoeken	32
Naaien badstof, elastisch	17
Naaien elastiekband	14, 22
elastische driefoudige naad	15, 18
gordijnen (vitrages)	40, 41
interlock	16, 17, 21, 26, 27, 40
jersey	10, 12-13, 15-23, 43
kant aan kant	12
naaien en rand verfraaien (overhandse naad)	16-17
overlock	14, 18, 20, 21, 27, 28, 37
plastic, leer	20, 21, 47

rand op rand	27
siernaad (zie ook versieringen)	46
stretch-stoffen (zie ook jersey)	15
tricot	16
Naaivoetjes (zie extra toebehoren)	44-51
Naalden	2-3
Open zoom	35, 37
Open zoom tussen twee stofdelen	35
Perlé-garen (borduurwerk)	39
Plastic	20, 21, 47
Randafwerking	17, 18
Randen festonranden	34, 36
gebreide randen	21
gerafelde randen	42
randfeston	34
randsteek	23, 24, 34
zakdoekranden	27
Rand op rondnaaien	27
Randsteek	23, 24, 34
Rechte naad	6-7
Rechte steek	6-7
Rimpelen	6, 8-9, 44-45
Rijgen	46
Ritssluiting	9
Schulpzoom	24, 25
Schulpzoom, elastische	24
Siernaad	46
Siersteekcombinaties	38, 39
Sokken	13, 42
Spanningen	4-5
Steken blindsteek	23, 44
interlocksteek	16, 17, 21, 25, 26, 27, 40
overlocksteek	14, 19, 20, 21, 27, 28, 37
Schaduwsteek	36
Stoppen algemeen	42, 43
snel stoppen	12
versierend stoppen	43
Storingen (zie handleiding 1)	10, 12, 13
Stretch-materiaal	15-23, 29, 42-44
Stukken inzetten op stof	11
op jersey	13
Tricot	16, 21
Tweelingnaald	36, 37
Universele draadspanningen	4-5
Versieringen	30-39, 43
Versterkingen	20, 21
Vitrages	40, 41
Voetjes Blindsteek	44
Rimpelvoetje	44, 45
Ritssluiting	9
Rolvoetje	47
Watteervoetje	47

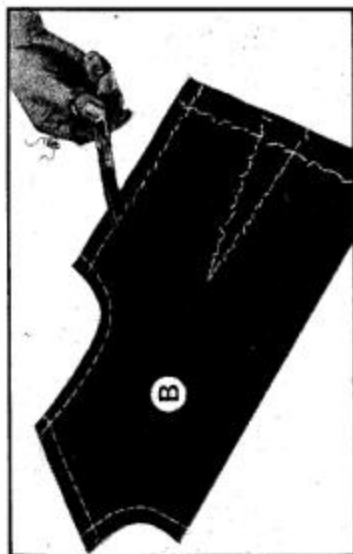
www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Watteren	47
Wol (borduurwerk)	39
(stoppen)	42-43
Zadelsteek	46
Zig-zagsteek enkel	10, 14, 15, 26, 28, 30
Zig-zag-steek drievoudig	35, 37
Zig-zag-steek	10, 14, 15, 26, 28, 30-33, 35
Zomen jersey	23, 44
onzichtbaar	23, 44
vitrages (gordijnen)	40, 44

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
Lange Bisschopsstraat 9
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info

Extra's

A U verkrijgt een perfecte aftekening (op de plaats van fluornaden en naden) dankzij een aantal steken met een tussenruimte van ca. 9 tot 36 mm, naar wens in te stellen al naar gelang de aard van het af te tekenen werkstuk.

B Wanneer het werkstuk onder de machine vandaan is knipt u snel de lange lussen. Bovenop het werkstuk alsmede de overeenkomstige lange lussen aan de onderkant van het werkstuk door.

C Trek vervolgens de beide stofflagen van elkaar en knip de zich ertussen bevindende draden (of lussen) door. Op deze wijze blijven de beide stofflagen perfect afgetekend.

Vergeet niet de rijgsteekplaat na gebruik te verwijderen en te vervangen door de normale steekplaat.

Steekplaat voor hechten en rijgen

Deze steekplaat kan op alle ELNA Zig-Zag Kl. 21 en 23, Special Kl. 31 en 33, Automatic Kl. e 41 n 43, Supermatic Kl. 62 en 64 naaimachines worden gebruikt.

Vervang de normale steekplaat door de rijgsteekplaat.

Gebruik de naalvoet, een naald dikte no 80 en rijgaren.

Hechten en rijgen kunt u doen door middel van:

— de Zig-Zag steek

met de ELNA Zig-Zag Kl. 21 en 23, Special Kl. 31 en 33, Automatic Kl. 41 en 43 en Supermatic Kl. 62 en 64 voor steken tot een lengte van 8 mm.

— ELNAdisc no 14

met de ELNA Automatic Kl. 41 en 43 en Supermatic Kl. 62 en 64 voor steken tot een lengte van 24 mm.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1929
 Lange Bisschopsstraat 9
 7411 KG Deventer
 Tel.: 0570 - 61 63 83
 www.lockmachine.info

Extra's

— ELNAdisc no 159

met de ELNA Supermatic Kl. 62 en 64 voor steken tot een lengte van 36 mm.

Instellingen: steekbreedte 4, steeklengte 2-4

universele draadspanning
gebruik naalden van goede kwaliteit om garenbreuk te voorkomen, hetgeen met naalden van mindere kwaliteit kan gebeuren.

De decoratieve zadelsteek

Voor deze steek gebruikt u eveneens de rijgsteekplaat op de man er zoals omschreven voor hechten en rijgen.

U kunt de zadelsteek naaien met grof garen of met perlé-garen en een naald dikte no 100-120.

Ook kunt u perlé-garen als onderdraad op de spoel gebruiken. In dit geval neemt u voor de bovendraad een garen van gemiddelde dikte en legt u het werkstuk met de goede kant naar beneden op de machine. Op deze wijze komt het perlé-garen (onderdraad) op de goede kant van de stof.

Instellingen: steekbreedte 4, steeklengte 1/1-4

universele draadspanning
bij gebruik van perlé-garen als onderdraad: onder-
spanning 1/4

Plaque aiguière pour point tailleur, à faufiler et à bâtir.
TAVARO S.A., Genève (Suisse)
Imprimé en Suisse — Hollandais — 9.1970.

Steekplaat voor doorslaan
(Markeersteek)

(zelfde steekplaat als voor hechten, rijgen en zadelsteek)

Door deze steekplaat te gebruiken op de ELNA Automatic Kl. 41 en 43, Supermatic Kl. 62 en 64 maakt u

de doorslagsteek om uw stof af te tekenen

- liess ELNAdisc no 37
- naald dikte no 80
- rijggaars boven en onder

Instellingen: steekbreedte 4, steeklengte 2-4

In principe tekent u het patroon eerst met krijt af op de stof waarna u doorslaat. Al naar gelang het patroon kunt u ook direct de doorslagsteek gebruiken om de stof af te tekenen. Hiertoe speelt u het patroon op de stof waarna u de doorslagsteek maakt.

www.matri.nl
Matri Naaimachine
specialisten sinds 1920
Lange Bisschopsstraat 7
7411 KG Deventer
Tel.: 0570 - 61 63 83
www.lockmachine.info